

ročník 2020 | číslo 2

MAGAZÍN

neprodejné

ČAS

Designed by Freepik

Příručka správné praxe

— Uvádění hraček na trh ES a ČR

**Biostimulanty
v technické normalizaci**

Bezpečnost dětských hřišť

— Mgr. Jiří Heš

www.agentura-cas.cz
www.magazin-cas.cz

Obsah

Biostimulanty v technické normalizaci	04
Ze světa TN	06
Příručka správné praxe — Uvádění hraček na trh ES a ČR	11
Bezpečnost dětských hřišť — Mgr. Jiří Heš	16
Ohlédnutí za seminářem Brexit	20
Brexit „huddle” — Dr. Scott Steedman, CBE FREng.	24
Rozhovor s Tatjanou Bojanić, generální ředitelkou Institutu pro normalizaci Srbska	27
Prevence kriminality — územní plánování a projektování budov — Část 6: Školy	32
Systém řízení kvality dle normy ISO 13485:2016	33
Studentská cena s vazbou na ČSN	39
Katalog druhotných surovin fáze II.	41
BIM — jednotný klasifikační systém	43
Summit Koncepce BIM 2020	44
TNK 150 Nábytek — Ing. Vítězslav Gaja	46
Katalog společností a referenčních projektů na portálu KoncepceBIM	49
Standardizace a rovnost pohlaví	50
Jazykové okénko	56

MAGAZÍN ČAS 2/2020

Čtvrtletník

Tištěný náklad 3500 ks

Vychází dne 30. 4. 2020

Vydává: Česká agentura pro standardizaci s.p.o.,

se sídlem 110 00 Praha 1, Biskupský

dvůr 1148/5, IČO: 06578705

Zaregistrováno MK ČR pod evidenčním

číslem MK ČR E 23480

ISSN 2694-6912 (Print),

ISSN 2694-6920 (On-line)

Předseda redakční rady: Karel Novotný

Tajemnice: Petra Londová

Redakční rada: Patrik Frk, Zdena Slaná,

Lubomír Keim, Ivana Kolínská

Autorská výhrada:

Všechna práva vyhrazena. Přetisk a jiná užití díla nebo jeho části, včetně zařazení díla do elektronické databáze bez souhlasu vydavatele, jsou zakázány. Ochrana autorského práva k dílu platí i pro jeho části. Autorské právo k tomuto časopisu jakožto dílu soubornému a k dílu do něj zařazenému vykonává vydavatel. Právo na ochranu před nekalou soutěží zůstává nedotčeno. Tento časopis je samostatně neprodejný.

Podmínky přijímání příspěvků:

Přijímáme pouze původní příspěvky (příspěvky dosud jinde nepublikované), a to elektronicky na e-mailovou adresu redakce.

Sledujte nás na:

Telefon: +420 221 802 269

Email: redakce.magazin@agentura-cas.cz

www.agentura-cas.cz

www.magazin-cas.cz

Česká agentura pro standardizaci © 2020

Úvodní slovo

Vážení čtenáři, v době, kdy píšeme tento úvodník, jsou za okny Velikonoce, Česká republika je tráví doma a před vládou stojí nejtěžší rozhodnutí za několik posledních dekád – zda karanténu uvolnit.

My ještě netušíme, jak toto rozhodnutí dopadlo, jaká opatření vláda přijala. Můžeme se ale dopustit malé spekulace nad obecnými dopady koronavirové epidemie. Ty, podle našeho názoru, zřejmě dovedou byznys k zásadním změnám, a to nikoliv jen na přechodnou dobu, ale natrvalo. Nejde přitom jen o rozšíření práce s daty na dálku a videokonference nahrazující služební cesty, ale i o nové modely fungování firem či nabídku nových technologií, služeb a obchodních modelů. Již nyní se ukazuje, že epidemie nemusí mít jen negativní dopady. Nahrává všemu novému a pro některá odvětví může mít tato epidemie pozitivní přínos, například pro 3D tisk, nanotechnologie nebo nový druh technologie CRISPR, která už dokáže cílit i na RNA. Najednou všichni známe i taková slova jako „online pedagogika“, „trasování“, v létě pak přibude i „staycation“, tedy aktivní dovolená ve vlastní zemi. Nyní, na začátku dubna, také stále nevíme, zda se žáci a studenti tento školní rok vůbec vrátí do lavic. A možná to bude právě české školství, co zažije svůj největší převrat. Možná koronavirus dokáže donutit poměrně zkratnatěle poměry na našich školách zavést nové technologie do výuky, a to skokem. A jaké očekáváme následky ve vztahu ke standardizaci? Jednoduše velké, a to zejména i díky otřepanému, zneužívanému, zatracovanému, ale nanejvýš platnému rčení „zlaté české ručičky“, jehož snad největší prim hraje ČVUT Praha.

Předpokládáme, že dojde k revizi norem v oblasti osobních ochranných pomůcek, např. i na základě prototypu pokročilého respirátoru CIIRC RP95-3D vyvinutého CIIRC (Český institut informatiky, robotiky a kybernetiky). CIIRC RP95-3D je ochranná osobní pomůcka – polomaska – s vyměnitelným filtrem P3, která získala certifikaci dle normy EN 140:1999 a která splňuje stejný či vyšší stupeň ochrany jako respirátor filtrační třídy FFP3. Fakulta biomedicínského inženýrství přišla s návrhem open source ventilační jednotky pro pacienty s vážným průběhem covid-19 a potom i s celoobličejovou maskou s respirátorem vyrobenou z obyčejných masek pro rekreační šnorchlování.

Současná situace ukázala, že standardy a normy jsou a budou pro dlouhodobější využití a udržení nových postupů a technologií na trhu nezbytné. Snad i my jsme, byť třeba velmi malým podílem, přispěli ke zlepšení situace jediným možným způsobem, kterým technická normalizace mohla – od 23. března byla v reakci na šíření onemocnění způsobené virem COVID-19, za souhlasu CEN (Evropský výbor pro normalizaci) a CENELEC (Evropský výbor pro elektrotechnickou normalizaci), bezplatně zpřístupněna řada evropských norem z oblasti zdravotnických prostředků a osobních ochranných prostředků.

Každé číslo Magazínu pro nás bylo v něčem jiné, v něčem „poprvé“. Tentokrát to byla tvorba nového vydání v době karanténové, sociálně distancované, rouškové. Ať se vám líbí.

*Pevné zdraví,
redakce*

Biostimulanty v technické normalizaci

Rozhovor s Ing. Miroslavem Floriánem, Ph.D., ředitelem Sekce zemědělských vstupů, ÚKZÚZ Brno, a Ing. Jaroslavem Houčkem, vedoucím Oddělení hnojiv ÚKZÚZ Brno.

(Zároveň je Ing. Florián vedoucím pracovní skupiny (convenorem) CEN/TC 455/WG 4 „Ostatní bezpečnostní parametry“ a Ing. Houček vedoucím pracovní skupiny CEN/TC 455/WG1 „Vzorkování“.)

Letos v únoru byl schválen nový mandát Evropské komise s označením M/564, který se výrazně dotkne i České republiky. Můžete nám jej přiblížit?

Jedná se o požadavek na vytvoření velkého balíku norem pro potřeby nového nařízení EP a Rady (číslo 2019/1009), které se zabývá hnojivými výrobky, konkrétně jejich uváděním na jednotný trh EU. Účelem je umožnit snadnější pravidla pro obchod s hnojivými výrobky, k čemuž je třeba mít k dispozici jednotné postupy pro jejich hodnocení, zejména chemické, mikrobiologické a fyzikální analýzy. Je proto nutné zavést velký počet harmonizovaných evropských norem, a to v poměrně krátkém čase. Mandát budou řešit tři technické výbory, jmenovitě CEN/TC 260, TC 223, a v neposlední řadě i TC 455.

Jak konkrétně bude vypadat zapojení České republiky?

Česká republika je dlouhodobě aktivní ve všech třech zmíněných TC. Můžeme konstatovat, že určitě zdaleka nejvíce ze všech postkomunistických zemí. Nyní jsme se ale posunuli ještě o úroveň výše, neboť v rámci TC 455 máme dva konvenory WG a oba zajišťuje sekretariát ČAS. TC 455 se jmenuje Rostlinné biostimulanty, má pět pracovních skupin

a ČR řídí WG 1 – Vzorkování a WG 4 – Ostatní bezpečnostní parametry.

Biostimulanty, co si pod tímto pojmem máme představit?

Rostlinné biostimulanty jsou ze své podstaty velmi tradiční a dlouho známé výrobky, ačkoli se tento pojem a definice poprvé objevily až v citovaném evropském nařízení. Jedná se o látky hojně používané v zemědělství a zahradnictví, a to s různým účelem. V zásadě jde o produkty, které neobsahují účinné množství živin (tím se tedy odlišují od hnojiv), ale mají jiný příznivý vliv na růst a vývoj rostliny. Někdy zlepšují využitelnost živin, jindy zlepšují rozvoj kořenového systému, zlepšují kvalitu produkce atd. Nesmí však fungovat jako přípravky na ochranu rostlin, nemohou tedy potlačovat choroby ani hubit škůdce. Je to velmi pestrá skupina, kde nalezneme různé rostlinné extrakty, huminové látky, hydrolyzáty, ale také užitečné mikroorganismy atd. Mnohdy se jedná o látky s velmi malou sušinou, z toho pak plynou právě již zmíněné obtíže s jejím stanovením.

Můžete přiblížit, jak dojde k situaci, že Česká republika obsadí hned dva posty konvenorů v rámci jednoho TC?

Technická komise s označením CEN/TC 455 vznikla až v roce 2017 jako zcela nová komise právě v souvislosti s tehdy připravovaným evropským nařízením. Česká republika byla již od počátku velmi aktivní a úspěšně se ucházela o vedení pracovní skupiny WG 4. Tato pracovní skupina má za úkol připravit harmonizované evropské normy (hEN) pro zjištění nemikrobiální kontaminace biostimulantů.

Hovoříme především o vybraných těžkých kovech a fosfonátech. Také musíme vyvinout postup pro stanovení sušiny, což v případě těchto výrobků není zdaleka tak triviální, jak by se mohlo zdát. V určitý okamžik se však Francie vzdala vedení skupiny WG 1, která má zajistit normy na vzorkování, a začal se hledat jiný uchazeč. Předseda TC se obrátil přímo na ČAS, jestli by nebyl zájem se ujmout i této skupiny. A tak máme nyní WG dvě :-).

Jaké úkoly čekají na „naše“ pracovní skupiny?

Již jsme zmínili rámcové náplně skupin. V první fázi, plánované na dva roky, mají být vytvořeny a schváleny technické specifikace (TS). Důvodem je, aby v okamžiku vstupu nařízení v účinnost (polovina roku 2022) byly k dispozici alespoň nějaké nástroje pro jeho aplikaci. V další etapě se počítá s validací norem a jejich převodu na harmonizované Evropské normy (hEN), a to během dalších dvou let. Ve WG 1 se jedná o dvě normy a ve WG 4 o sedm norem.

Lze očekávat nějaká úskalí?

Jistě ano. Pro některá stanovení bude třeba vyvinout prakticky nové postupy, ani validace nebudou zcela snadné. Výzvou bude také zajištění dostatku laboratoří ochotných se do kruhových testů zapojit. Všichni budou mít mnoho práce. Jako snad největší neznámou se však jeví nutnost zapojení tzv. HAS konzultantů. Toto opatření si vynutila Evropská komise a jedná se o angažování expertů, kteří budou u každé normy velmi pečlivě analyzovat, jestli její znění zcela odpovídá požadavku nařízení. Existují určité obavy, aby tato hodnocení nesklouzla k enormně formálnímu výkladu, který by mohl ohrozit především napjaté časové rámce. Ale nepředbíhejme.

Máme na tak náročný úkol dostatečné personální zázemí?

Ano, pro takto náročné úkoly je třeba disponovat odpovídající odbornou kapacitou. V tomto máme na Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském velkou výhodu v tom, že jsme úřední autoritou pro kontrolu hnojiv a dalších zemědělských vstupů (včetně biostimulantů). Disponujeme tedy odborníky z oblasti vzorkování, a především vynikajícími analytiky. V okamžiku, kdy se ředitel naší Národní referenční laboratoře, kolega RNDr. Jiří Zbírál, Ph.D., uvolil stát se projektovým vedoucím analytické oblasti, nebylo o čem dlouho přemýšlet. Navíc za ním stojí tým dalších vynikajících odborníků. A samozřejmě velkou jistotou a výhodou je pro nás sekretariát zajišťovaný ze strany ČAS.

To je jistě skvělé, ale co finanční zdroje?

I zde nám situace hraje do karet. Vzhledem k tomu, že tento úkol je velkou prioritou EK, budou na něj uvolněny také evropské finance. Jak vysoké, to se v tuto chvíli ještě nedá říci, neboť jednání stále probíhají, ale věříme, že budou dostatečné na to, abychom svůj úkol splnili v odpovídajícím čase a samozřejmě kvalitě.

To vše zní povzbudivě, ale také velmi náročně. Jak hodnotíte hlavní přínos této aktivity?

Už tím, že jsme se úspěšně ucházeli o vedení dvou pracovních skupin, se ukázalo, že Česká republika se umí prosadit ve velmi konkurenčním prostředí, a to svými odbornými kvalitami. Je to signál, že jsme alespoň v této oblasti již dohnali západní státy. Celý projekt je tak otázkou získání značné prestiže, neboť vyžaduje opravdu mimořádnou odbornou i administrativní zdatnost. Věříme, že se tak v oblasti tvorby norem dostaneme pomocí analytiky hnojiv do opravdové extraligy.

Rozhovor vedl

*Ing. Stefan Krebs, odbor standardizace,
Česká agentura pro standardizaci*

Na jaře byly vydány tyto technické normy

Elektrotechnika

ČSN IEC 60479-1 (33 2010) Účinky proudu na člověka a domácí zvířectvo – Část 1: Obecná hlediska, která poskytuje základní návod, týkající se účinků proudu způsobujícího úraz na lidské bytosti a hospodářská zvířata, a **ČSN IEC 60479-2 (33 2010) Účinky proudu na člověka a domácí zvířectvo – Část 2: Zvláštní hlediska**, druhá část souboru, která vychází v dubnu 2020. Oba tyto dokumenty uvažují pouze s proudy, které jsou lidským tělem vedeny v důsledku přímého přiložení zdroje proudu na lidské tělo, neuvažují s proudem indukovaným v těle z důvodu vystavení těla vnějšímu elektromagnetickému poli.

V dubnu 2020 byla vydána **ČSN EN 1127-1 ed. 3 (38 9622) Výbušná prostředí – Prevence a ochrana proti výbuchu – Část 1: Základní koncepce a metodika**, jedná se o následný překlad normy vydané oznámením ve Věstníku. Tento dokument stanoví metody pro identifikaci a hodnocení nebezpečných situací vedoucích k výbuchu a odpovídající projektová a konstrukční opatření pro požadovanou bezpečnost. Ze stejného oboru se v dubnu 2020 vydává také **ČSN EN ISO/IEC 80079-20-1 (33 2320) Výbušné atmosféry – Část 20-1: Materiálové vlastnosti pro klasifikaci plynů a par – Zkušební metody a data**. Tato norma uvádí návod pro klasifikaci plynů a par. Popisuje zkušební metodu určenou pro měření maximální experi-

mentální bezpečné spáry (MESG) pro směsi plynu nebo par se vzduchem za normálních podmínek teploty a tlaku (20 °C, 101,3 kPa) tak, aby bylo možné zvolit správnou skupinu zařízení. Tento dokument rovněž popisuje i zkušební metodu určenou pro stanovování teploty vznícení par nebo plynů ve vzduchu při atmosférickém tlaku tak, aby bylo možné zvolit odpovídající teplotní třídu zařízení.

Z oblasti elektroenergetiky stojí za zmínku **ČSN EN IEC 61400-1 ed. 3 (33 3160) Větrné elektrárny – Část 1: Konstrukční požadavky**, která byla vydána v květnu 2020. Jedná se o následný překlad normy stejného označení, jež byla zavedena oznámením ve Věstníku v září 2019. Norma specifikuje základní konstrukční požadavky, zajišťující strukturální integrity větrných elektráren. Jejím úkolem je zajistit patřičnou úroveň ochrany před všemi druhy poškození po celou dobu plánované životnosti. Tento dokument se zabývá všemi dílčími systémy větrných elektráren, jakými jsou například ovládací a ochranné funkce, vnitřní elektrické systémy, mechanické systémy a podpůrné konstrukce. Tento dokument platí pro větrné elektrárny všech velikostí. Významným aspektem je také ochrana větrných elektráren před bleskem. Touto problematikou se zabývá **ČSN EN IEC 61400-24 ed. 2 (33 3160) Větrné elektrárny – Část 24: Ochrana před bleskem**. Tento dokument mimo jiné definuje prostředí s výskytem blesků a vyhodnocuje rizika, která toto prostředí představuje pro větrné elektrárny. Definuje požadavky na ochranu listů vrtule, ostatních konstrukčních prvků a elektrických i řídicích

systemů před jak přímým, tak nepřímým působením blesku. Obsahuje i zkušební metody pro ověření shody. V únoru byla také vydána **ČSN IEC 60076-7 (35 1001) Výkonové transformátory – Část 7: Směrnice pro zatěžování výkonových transformátorů ponořených do minerálního oleje**. Tato norma poskytuje směrnici pro technické podmínky a zatěžování výkonových transformátorů z hlediska provozních teplot a tepelného stárnutí. Poskytuje doporučení pro zatěžování nad štítkovou hodnotu a směrnici pro projektanty pro volbu příslušných jmenovitých veličin a podmínek zatěžování pro nová zařízení. Norma uvádí matematické modely pro posuzování následků různých zatížení při různých teplotách chladicího média a s přechodnými nebo cyklickými časovými změnami. Modelování se vztahuje jak na malé transformátory, které jsou zde označeny jako distribuční transformátory, tak i výkonové transformátory.

Velký zájem lze předpokládat také o **ČSN EN IEC 61482-1-1 ed. 2 (35 9743) Práce pod napětím – Ochranné oblečení proti tepelným účinkům elektrického oblouku – Část 1-1: Zkušební metody – Metoda 1: Stanovení hodnoty tepelné výkonnosti oblouku (ELIM, ATPV a/nebo EBT) materiálů pro oblečení a ochranného oblečení používaného při otevřeném oblouku**. Tato norma specifikuje zkušební metody ke stanovení odolnosti ohnivzdorných materiálů oblečení a oděvů nebo sestav oděvů proti tepelnému účinku oblouku určených pro použití v oblečení pro pracovníky, pokud existuje nebezpečí elektrického oblouku.

Z oblasti informačních technologií doporučujeme pozornosti:

ČSN ISO/IEC 20546 (36 9008) Informační technologie – Data velkého objemu – Přehled a slovník z dubna 2020. Norma poskytuje terminologický základ norem týkajících se dat velkého objemu. Dokument stanovuje soubor termínů a definic, potřebných k podpoře zlepšené komunikace a porozumění této oblasti. Široké využití očekáváme také u souboru **ČSN ISO 8601 (97 8601) Datum a čas – Zobrazení pro výměnu informací z dubna 2020**. Tento soubor norem poskytuje

standardní sadu zobrazení formátu data a času pro výměnu informací tak, aby se minimalizovalo riziko nesprávné interpretace, záměny a jejich důsledků. Tento dokument specifikuje zobrazení dat gregoriánského kalendáře a časů založených na 24hodinových hodinách a dále také zobrazení jejich prvků jako řetězce znaků, které se používají při výměně informací. Vztahuje se také na zobrazení časů a časových posunů založených na koordinovaném světovém čase (UTC).

Kromě vydaných norem byla v březnu 2020 vydána také technická normalizační informace **TNI 33 2000-6 Elektrické instalace nízkého napětí – Část 6: Revize – Komentář k ČSN 33 2000-6 ed. 2**, která doplňuje informace z uvedené normy komentáři a vysvětluje návaznosti potřebné pro řešení různých situací při provádění revizí jednotlivých druhů elektrických instalací. Zároveň TNI obsahuje podrobné pokyny pro vyplňování jednotlivých formulářů uvedených v přílohách E, F a G. Zmíněné přílohy, tedy příloha E „Vzorový formulář zprávy o provedení revize“, příloha F „Vzorové přehledy prohlídek a kontrol při provádění revizí elektrických instalací“ a příloha G „Vzorový formulář s podrobnými údaji o obvodech a s výsledky zkoušek“ základní normy jsou aktualizovány formou změny ČSN 33 2000-6 ed. 2:2017/Z2:2020 tak, aby lépe odpovídaly zaužívané národní praxi a zvyklostem.

Obecná normalizace

V březnu vyšla **ČSN EN ISO 14090 Adaptace na změnu klimatu – Zásady, požadavky a směrnice**. Norma je určena všem organizacím, bez ohledu na jejich velikost, typ nebo povahu. Za cíl si klade pomoci organizacím při posuzování dopadů změny klimatu na ně a vytvořit plán pro efektivní přizpůsobení. Pomůže jim identifikovat a řídit rizika a také příležitosti, které klimatická změna může přinést. Upozorňuje, že je vždy třeba vzít v úvahu i dopady na klima, aby se zabránilo, že přijaté adaptační řešení bude mít negativní dopad.

V dubnu vychází **ČSN ISO 20761 Opětovné využití vody v městských oblastech – Směrnice pro hodnocení bezpečnosti opětovného využití vody – Hodnocené ukazatele a metody**. Tato norma popisuje ukazatele a metody hodnocení bezpečnosti

čnosti opětovného využití nepitné vody v městských oblastech v případech, kdy je recyklovaná voda vyrobena z městských odpadních vod. Norma je určena subjektům, které navrhují, provozují a/nebo kontrolují projekty nebo činnosti týkající se opětovného využití vody v městských oblastech; může se používat v různých fázích projektů, například při navrhování, provozu a zpětném hodnocení. Zdroje odpadních vod mohou také zahrnovat omezené množství průmyslových odpadních vod.

V květnu vyjde **ČSN EN ISO 22301** *Bezpečnost a odolnost – Systémy managementu kontinuity podnikání – Požadavky*. Tato norma specifikuje požadavky na implementaci, udržování a zlepšování systému managementu k ochraně před narušením, snižování pravděpodobnosti výskytu narušení, přípravu, reagování a obnovu, pokud se narušení vyskytne. Požadavky uvedené v této normě jsou obecné povahy a mají být použitelné pro všechny organizace nebo jejich části, bez ohledu na druh, velikost a typ organizace. Rozsah použití těchto požadavků závisí na prostředí, ve kterém se organizace pohybuje, a na její složitosti.

Dále upozorňujeme na **ČSN EN ISO 16809** *Nedestruktivní zkoušení – Měření tloušťky ultrazvukem* z ledna 2020. Tento dokument specifikuje zásady pro měření tloušťky ultrazvukem kovových a nekovových materiálů přímou kontaktní metodou, založenou pouze na měření doby průchodu ultrazvukových impulzů.

V lednu také vyšla **ČSN EN ISO 10517 (47 0614)** *Motorové ruční nůžky na živé ploty – Bezpečnost*. Tento dokument stanovuje bezpečnostní požadavky a opatření pro ověření návrhu a konstrukce ručních nůžek na živé ploty se zabudovaným spalovacím motorem navržené pro použití jednou osobou (obsluhou) pro stříhání živých plotů a keřů při použití jednoho nebo více lineárních vratných nožů.

V dubnu vychází **ČSN ISO 2041 (01 1400)** *Vibrace, rázy a monitorování stavu – Slovník*. Tento dokument definuje termíny a výrazy pro oblasti vibrací, rázů a monitorování stavu.

Norma ČSN P CEN/TS 16850 Ochrana společnosti Pokyny pro řízení bezpečnosti ve zdravotnických zařízeních – český překlad

Uvedená technická specifikace poskytuje návod pro řízení bezpečnosti ve zdravotnických zařízeních. Zabývá se ochranou lidí, důležitých, respektive kritických procesů, majetku a informovaností o bezpečnostních hrozbách. Vztahuje se na nemocnice a další místa, která poskytují zdravotnickou péči, jako například psychiatrické kliniky, domovy pro seniory a instituce pro hendikepované. Dále se vztahuje na osoby samostatně výdělečně činné poskytující zdravotnickou péči. Nevztahuje se na bezpečnost a ochranu zdraví při práci a požární bezpečnost.

Bezpečnost zdravotnických zařízení je velmi důležitá pro efektivní a kvalitní léčbu. Jedná se o velmi obšírné téma, a proto je základním cílem této Technické specifikace (TS) poskytnout všem odpovědným osobám ve zdravotnických zařízeních návod pro lepší zvládnutí bezpečnosti.

Dokument předkládá konkrétnější návrhy bezpečnostních opatření, které povedou k větší bezpečnosti zaměstnanců, zdravotnických zařízení,

pacientů a dalších lidí, kteří navštěvují tato zařízení. Důležitým faktem je, že TS není uzavřeným projektem, naopak očekáváme další vývoj tohoto dokumentu. Řízení bezpečnosti ve zdravotnických zařízeních je dynamický proces, a proto TS předkládá návod, který odpovědným osobám umožní vybrat si z různých technik, jež zlepšují bezpečnost.

Tato TS není normou systému managementu, nicméně může být použita jako jeho součást, například s EN ISO 9001.

Dokument vznikl v komisi CEN/TC 391 *Ochrana společnosti a obyvatel*, která na národní úrovni spadá do gesce TNK 148 *Prevence kriminality a ochrana obyvatel*.

V současné době jednáme i o možnosti vydání komentáře k uvedené normě, a to ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, Ministerstvem zdravotnictví a Českou společností pro jakost.

(red.)

České technické normy si rády hrají

ČSN EN 71-14
Bezpečnost hraček –
Část 14: Trampolíny pro domácí použití

TNI CEN/TR 16879
Umístění dětských hřišť
a dalších rekreačních zařízení –
Doporučení týkající se metod
pro umístění a oddělení

ČSN EN 14960
Nafukovací hrací zařízení –
Bezpečnostní požadavky
a metody zkoušení

ČSN EN 1177
Povrch dětského
hřiště tlumící náraz –
Zkušební metody pro
stanovení tlumení
nárazu

ČSN EN 62115
Elektrické hračky –
Bezpečnost

ČSN EN 1176-1 ed. 2
Zařízení a povrch dětského hřiště –
Část 1: Obecné bezpečnostní požadavky a zkušební metody

ČSN EN 71-4
Bezpečnost hraček –
Část 4: Soupravy pro chemické
pokusy a podobné činnosti

ČSN EN 71-8 Bezpečnost hraček –
Část 8: Hračky pro pohybovou aktivitu
určené pro domácí použití

Uvádění hraček na trh ES a ČR

Text je určený především pro malé a střední výrobce hraček, dále pro jejich dovozce, zplnomocněné zástupce a distributory, a slouží pro rychlou orientaci při uvádění těchto výrobků na trh v ČR a EU.

Podrobnější informace naleznete na portálu Předpisy a normy – Příručky správné praxe pro malé a střední podniky webu ÚNMZ. Tyto příručky každý rok aktualizuje ITC Zlín ve spolupráci s ÚNMZ a Českou agenturou pro standardizaci.

Požadavky na hračky podle směrnice EP a Rady 2009/48/ES a nařízení vlády č. 86/2011 Sb.

Při uvádění výrobku na trh v rámci EU, v tomto případě hraček, musí výrobce postupovat v souladu s požadavky směrnice EP a Rady 2009/48/ES týkající se bezpečnosti hraček, ve znění pozdějších změn. V ČR je tato směrnice 2009/48/ES implementována nařízením vlády č. 86/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Současně také platí, že hračka musí splňovat i ostatní požadavky právních předpisů, které se na hračku vztahují (viz dále).

Směrnice EP a Rady 2009/48/ES nabyla účinnosti 20. 7. 2011 a nejprve částečně (v platnosti zůstal článek 2 a část 3 přílohy II směrnice 88/378/EHS) a od 20. 7. 2013 zcela nahradila směrnici 88/378/EHS. Cílem nahrazení bylo uvést do souladu některá ustanovení směrnice na hračky s rozhodnutím EP a Rady č. 768/2008/ES o společném rámci pro uvádění výrobků na trh a o zrušení rozhodnutí Rady 93/465/EHS.

Pojem „uvedení na trh“ znamená první vstup každého jednotlivého kusu výrobku nebo jednotlivé dávky na trh. Nejedná se tedy o jednorázový akt, který se vztahuje k prvnímu uvedení typu výrobku na trh, ale o akt, který se vztahuje ke každému jednotlivému výrobku. Prvním dodáním výrobku na trh (tedy uvedením na trh) je myšlen okamžik, kdy je výrobek předán ze stadia výroby někomu dalšímu, např. distributorovi. Není tím myšleno dodání na trh prvního kusu stejného druhu výrobku. Druhé,

a případně další, dodání výrobku na trh je dodání např. od distributora dalšímu distributorovi nebo spotřebiteli, nikoliv dodání druhého a dalších kusů stejného druhu výrobku na trh (viz zákon č. 22/1997 Sb. v aktuálním znění).

Vzhledem k tomu, že jsou hračky ve smyslu §12 odst.1 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů (v aktuálním znění), tzv. stanovenými výrobky, u kterých je třeba při jejich uvádění na trh posoudit shodu jejich vlastností podle příslušného prováděcího předpisu k tomuto zákonu, a tímto prováděcím předpisem je nařízení vlády (dále jen NV) č. 86/2011 Sb., o technických požadavcích na hračky, je třeba dodržovat v rámci uvádění výrobků v ČR ustanovení tohoto nařízení. Tímto nařízením je do našeho právního řádu implementována směrnice EP a Rady 2009/48/ES. NV č. 86/2011 Sb. zrušilo a nahradilo NV č. 19/2003 Sb. (ve znění NV č. 340/2008 a NV č. 1/2010 Sb.) k 20. červenci 2011. Toto NV č. 19/2003 Sb. bylo možno využít po dobu přechodného období od 20. 7. 2011 do 20. 7. 2013 pro stanovení chemických vlastností hraček podle § 25 odst. 2 NV č. 86/2011 Sb. (§ 25 odst. 2 tohoto nařízení odpovídal požadavkům části II, bodu 3., přílohy II směrnice 88/378/EHS), které po tuto dobu přechodného období zůstávalo v platnosti). Nyní musí hračky z hlediska chemických vlastností splňovat požadavky uvedené v části III přílohy č. 2 k NV č. 86/2011 Sb.

Podle směrnice EP a Rady 2009/48/ES a NV č. 86/2011 Sb. se „vztahuje na výrobky navržené nebo určené, výlučně či nevýlučně, ke hraní dětem mladším 14 let“. Výrobky, které nespadají pod tuto směrnici, jsou uvedeny v příloze I této směrnice, popř. v příloze 1 k tomuto nařízení. Vyloučeny jsou i následující uvedené výrobky (§ 2 odstavec 3 NV. č. 86/2011 Sb.; Směrnice 2009/48/ES, kapitola 1 článek 2 bod 2):

- a) vybavení pro dětská hřiště určená pro veřejnost,
- b) hrací automaty, včetně automatů na mince, určené pro veřejnost,
- c) dětská vozidla a vozítka se spalovacími motory,
- d) parní motory pro hračky,
- e) praky a katapulty.

Všechny hračky dodávané na trh EU musí být opatřeny označením CE (v souladu s nařízením ES č. 765/2008), kterým výrobce deklaruje, že hračky splňují všechny základní požadavky. Hračky označené CE se mohou volně pohybovat v rámci Evropského hospodářského prostoru.

V rámci jednotlivých zemí EU je třeba při uvádění výrobku na trh zjistit, zda se na hračky nevztahují ještě další národní předpisy, např. při uvádění na německý trh je třeba zohlednit rozhodnutí Komise 2012/160/EU o vnitrostátních předpisech oznámených Německou spolkovou vládou ponechávajících limitní hodnoty pro olovo, baryum, arsen, antimon, rtuť a nitrosaminy a nitrosovatelné látky v hračkách po nabytí účinnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/48/ES o bezpečnosti hraček. Při řešení problémů českých podnikatelů v zahraničí pomáhá systém SOLVIT (<https://ec.europa.eu/solvit>).

Posuzování shody

Výrobce provede před uvedením hračky na trh posouzení shody. Jak podle směrnice 2009/48/ES, tak podle NV č. 86/2011 Sb. jsou výrobci povinni provést za účelem posouzení shody posouzení bezpečnosti (čl. 18 2009/48/ES; § 15 NV č. 86/2011 Sb.). Posuzování bezpečnosti spočívá v analýze chemických, fyzikálních, mechanických a elektrických nebezpečí a nebezpečí souvisejících s hořlavostí, radioaktivitou a hygienou, která může hračka představovat, a rovněž v analýze možné expozice těmto nebezpečím.

Poznámka: Výrobci mohou provést posouzení pravděpodobnosti výskytu zakázaných nebo omezených látek v hračce. Rozsah zkoušení vychází z tohoto posouzení. Na tomto základě se povinné zkoušení vztahuje na látky, u nichž lze očekávat, že se objeví v dotyčné hračce. Např. pokud z posouzení vyplývá, že neexistuje riziko zakázaných vonných látek, nemusí výrobce provést zkoušku na vonné látky. Jestliže neexistuje elektrické nebezpečí, nemusí výrobce provést zkoušku s ohledem na toto nebezpečí, totéž platí pro látky klasifikované jako karcinogenní, mutagenní nebo toxické pro reprodukci (CMR).

Výrobce si může podle směrnice 2009/48/ES i podle NV č. 86/2011 Sb. vybrat ze dvou modulů posuzování shody:

(1.) Je-li výrobek, v našem případě hračka, ve shodě s příslušnými harmonizovanými normami a tyto normy pokrývají všechna příslušná hlediska bezpečnosti hračky, postupuje se v souladu s interním řízením výroby stanoveným v části 1 přílohy 6 k NV č. 86/2011 Sb. (čl. 19 odst. 2 2009/48/ES, příloha II rozhodnutí č. 768/2008/ES) - modul A. Výrobce na vlastní odpovědnost zaručuje a prohlašuje, že hračky splňují požadavky tohoto nařízení (směrnice), které se na ně vztahují. Výrobce vypracuje před uvedením hračky na trh technickou dokumentaci, včetně analýzy rizik. Dále musí výrobce zajistit, aby výrobní proces a jeho kontrola zajišťovaly shodu vyráběných hraček s technickou dokumentací a se základními požadavky, které se na ně vztahují, přičemž musí zohlednit změny návrhu nebo parametrů hračky a změny technických norem, na jejichž základě se prohlašuje shoda hračky. Výrobce nakonec připojí označení CE (§ 13 NV č. 86/2011 Sb.; směrnice 2009/48/ES) na každou jednotlivou hračku, která je v souladu s příslušnými požadavky tohoto nařízení a vypracuje pro daný model hračky písemné prohlášení o shodě.

(2.) V případě, že neexistují harmonizované evropské normy, na které byly odkazy zveřejněny v Úředním věstníku EU a které zahrnují všechny příslušné základní požadavky, či harmonizované evropské normy existují, ale výrobce je nepoužil

nebo je nepoužil jen zčásti nebo harmonizované normy byly zveřejněny s omezením, popř. se výrobce domnívá, že povaha, návrh, konstrukce nebo účel hračky vyžaduje ověření třetí osobou, výrobce předloží hračku k ES přezkoušení typu podle § 17 NV č. 86/2011 Sb. (čl. 20 2009/48/EC) s vypracovanou technickou dokumentací a dále se řídí postupem uvedeným v části II přílohy 6 k NV č. 86/2011 Sb. (čl. 19 2009/48/EC, příloha II rozhodnutí č. 768/2008/ES) – modul C, tj. shoda s typem založená na interním řízení výroby, kterým výrobce plní povinnosti stanovené v bodech 2 a 3 přílohy 6, část II č. 86/2011 Sb. (příloha II rozhodnutí č. 768/2008/ES) a zaručuje a prohlašuje, že dané hračky jsou ve shodě s popsáním typem v certifikátu ES přezkoušení typu a s požadavky tohoto nařízení, které se na ně vztahují. Výrobce musí zajistit, aby výrobní proces a jeho kontrola zajišťovaly shodu vyráběných hraček se schváleným typem popsáním v certifikátu ES přezkoušení typu. Dále výrobce připojí požadované označení shody uvedené v právním předpisu na každou jednotlivou hračku, která je ve shodě s typem popsáním v certifikátu ES přezkoušení typu a splňuje příslušné požadavky tohoto nařízení a vypracuje pro daný model hračky písemné prohlášení o shodě.

Povinnosti výrobců, dovozců, zplnomocněných zástupců a distributorů

Povinnosti výrobců jsou uvedeny ve směrnici EP a Rady 2009/48/EC v kapitole II, článku 4, povinnosti zplnomocněných zástupců v článku 5 a povinnosti dovozců v článku 6.

V následující tabulce jsou uvedeny rámcově povinnosti výrobců, dovozců, zplnomocněných zástupců a distributorů uvedené v NV č. 86/2011 Sb.

Povinnosti výrobců:

- vyhotovení technické dokumentace (§ 18) (včetně zhodnocení bezpečnosti – § 15) a její uchování po dobu 10 let (§ 4);
- zajišťování nově stanovených postupů posuzování shody (§16);
- vypracování ES prohlášení o shodě (§ 12);
- připojení označení CE (§ 13);
- uvádění identifikačních údajů o hračce (typ, série, sériové číslo nebo číslo modelu nebo

jakýkoli jiný;

- příkládání instrukcí a bezpečnostních informací v českém jazyce, případně i dalších jazycích;
- v definovaných případech přijímání nápravných opatření, nebo stažení hračky z trhu nebo z používání, včetně informační povinnosti;
- v definovaných případech provádění zkoušek vzorků hraček uváděných na trh, provádění šetření a vedení evidencí stížností, nevyhovujících hraček a stažení hraček z používání.

Vymezení kompetence z plnomocněných zástupců:

- zplnomocněný zástupce musí být oprávněn alespoň uchovávat ES prohlášení o shodě a technické dokumentace po dobu 10 let (§ 5), spolupracovat s orgány dozoru a jejich informování o prokázání shody hračky na základě žádosti).

Povinnosti dovozců:

- může uvést na trh pouze hračku, u níž výrobce vyhotovil technickou dokumentaci v souladu s § 18, u které byl proveden příslušný postup posouzení shody podle § 16, k níž jsou přiloženy požadované doklady a která je opatřena označením CE v souladu s § 13 a dalšími údaji podle § 4 odst. 3 a 4;
- dovozce uvede na hračce nebo na obalu nebo v dokladu přiloženém k hračce své jméno, popřípadě jména a příjmení, obchodní firmu, název, popřípadě ochrannou známku, pokud ho lze na jejím základě jednoznačně identifikovat, a dále adresu místa, na kterém ho lze kontaktovat;
- zajištění přiložení instrukcí a bezpečnostních informací v českém jazyce;
- zajišťování stanovených přepravních a skladovacích podmínek, tak aby po dobu, kdy před uvedením na trh s hračkou nakládá, její skladovací a přepravní podmínky neohrožovaly shodu hračky s požadavky stanovenými v § 9 a v příloze č. 2 k NV č. 86/2011 Sb.;
- uchování kopie ES prohlášení a zaručení předložení tech. dokumentace orgánům dozoru o shodě po dobu 10 let po uvedení hračky na trh;
- spolupráce s orgány dozoru a jejich informování o prokázání shody hračky na základě žádosti;

- v definovaných případech provádění zkoušek vzorků hraček uváděných na trh, provádění šetření a vedení evidencí stížností, nevyhovujících hraček a stažení hraček z používání;
- v definovaných případech přijímání nápravných opatření, nebo stažení hračky z trhu nebo z používání.

Povinnosti distributorů:

- ověření existence požadovaných informací u hračky (zda je opatřena označením CE v souladu s § 13, zda jsou k ní přiloženy požadované doklady, upozornění, instrukce a bezpečnostní informace v českém jazyce a zda výrobce a dovozce splnili požadavky stanovené v § 4 odst. 3 a 4 a § 6 odst. 2.);
- zajišťování stanovených přepravních a skladovacích podmínek tak, aby neohrožovaly shodu hračky s požadavky stanovenými v § 9 a v příloze č. 2 k NV č. 86/2011 Sb.;
- v definovaných případech zajištění přijetí nápravných opatření, nebo stažení hračky z trhu nebo z používání;
- spolupráce s orgány dozoru a jejich informování o prokázání shody hračky na základě žádosti (informace, dokumentace).

Identifikace hospodářských subjektů:

- hospodářské subjekty musí být po stanovenou dobu schopny identifikovat všechny hospodářské subjekty, které jim předaly hračku nebo kterým předaly hračku (vysledovatelnost).

Upozornění:

- musí být dobře viditelná upozornění významná pro rozhodnutí o koupi (zejména upozornění uvádějící minimální a maximální věkovou hranici pro uživatele a jiná příslušná upozornění uvedená v příloze č. 5 NV č. 86/2011 Sb.) ještě před nákupem (včetně nákupu prostřednictvím prostředků komunikace na dálku);
- obecná upozornění pro bezpečné použití hračky, rozšíření počtu zvláštních upozornění.

ES prohlášení o shodě:

- vypracovává výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce podle vzoru stanoveného v příloze č. 3 k NV č. 86/2011 Sb. v českém jazyce nebo do tohoto jazyka přeloženo a musí být průběžně

aktualizováno.

Označení CE:

- hračka uváděná nebo dodávaná na trh musí být opatřena označením CE, jehož grafickou podobu a obecné zásady jeho používání stanoví přímo použitelný předpis Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem týkající se uvádění výrobků na trh a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 339/93;
- může být připojen piktogram nebo jakákoli jiná označení označující zvláštní riziko nebo použití;
- označení CE musí být viditelně, čitelně a neodstranitelně připojeno k hračce, k připojenému štítku nebo k obalu. V případě malých hraček a hraček skládajících se z malých částí lze označení CE alternativně připojit na štítek nebo průvodní leták;
- za stanovených podmínek v prodejně možnost připojení označení CE k pultovému zásobníku.

Posuzování bezpečnosti (analýza rizik):

- před uvedením hračky na trh výrobce provádí analýzu chemických, fyzikálních, mechanických a elektrických nebezpečí a nebezpečí souvisejících s hořlavostí, hygienou a radioaktivitou, která může hračka představovat, a posouzení možné expozice těmto nebezpečím (součást technické dokumentace).

Postupy posuzování shody (§ 10 NV č. 86/2011 Sb.):

- při použití harmonizovaných norem – použití postupu interního řízení výroby, včetně potvrzení shody výrobcem nebo jeho zplnomocněným zástupcem opatřením označením CE;
- v jiných případech zajišťuje výrobce nebo zplnomocněný zástupce posouzení shody postupem ES přezkoušení typu společně s postupem shody s typem a opatří hračku označením CE.

Technická dokumentace (§ 18 NV č. 86/2011 Sb.):

- vypracování technické dokumentace, která musí obsahovat všechny náležitě údaje nebo podklady o prostředcích, které výrobce použil, aby zajistil, že hračky splňují základní požadavky, zejména doklady uvedené v příloze NV;
- technická dokumentace je ukládána po dobu 10 let.

Pokyny CEN/CENELEC nebo ISO/IEC související s touto problematikou

Pokyn (anglicky)	Název	(česky)
ISO/IEC Guide 14:2018	Prodejní informace o zboží a službách určených spotřebiteli	–
ISO/IEC Guide 37:2012	Návody pro používání spotřebních výrobků	–
ISO/IEC Guide 41:2003	Obaly a balení – Doporučení pro řešení potřeb zákazníků	TNI POKYN ISO/IEC 41:2015 (77 0162)
ISO/IEC Guide 50:2014	Bezpečnostní hlediska – Směrnice pro bezpečnost dětí v normách a další specifikace	Pokyn ISO/IEC 50:2005-11 (přebírá verzi ISO/IEC Guide 50:2002)
ISO/IEC Guide 51:2014	Bezpečnostní hlediska – Pokyny pro jejich začlenění do norem	TNI POKYN ISO/IEC 51:2015-05-01 (76 3503)
ISO Guide 64:2008	Pokyn pro začlenění environmentálních problémů do norem produktů	TNI 01 0964:2010
ISO/IEC Guide 74:2004	Grafické značky – Pokyny pro uvažování potřeb spotřebitelů	TNI POKYN ISO/IEC 74:2014 (01 8011)
ISO/IEC Guide 76:2008	Tvorba norem pro služby – Doporučení pro zohlednění zájmů spotřebitelů	TNI POKYN ISO/IEC 76:2015 (76 3504)
CEN/CENELEC Guide 6:2014	Pokyny pro zpracovatele norem pro pochopení potřeb seniorů a osob s postižením	POKYN CEN-CENELEC 6: Pokyn k zohlednění přístupnosti v normách
CEN/CENELEC Guide 11:2012	Důležité informace o výrobku pro spotřebitele – Pokyny pro zpracovatele norem	POKYN CEN-CENELEC 11: Informace o výrobku určené spotřebitelům – Směrnice pro zpracovatele norem
CEN/CENELEC Guide 14: 2009	Bezpečnost dětí – Pokyny pro její začlenění do norem	–
CEN GUIDE 16:2017	Pokyn pro řešení chemických látek v normách pro výrobky relevantní pro spotřebitele	–
CENELEC Guide 29:2007	Teploty horkých povrchů, kterých je možné se dotýkat. Pokyn pro technické komise a výrobce	–

Dokumenty TNI jsou umístěny v systému ČSN online, přeložené Pokyny CEN/CLC nebo odkazy na anglická znění najdete na webových stránkách Agentury v části Užívání norem / Normy pro spotřebitele.

(red.)

Bezpečnost dětských hřišť

Dětská hřiště jsou nejen místem pro trávení volného času, ale zároveň podporují činnosti, rozvíjejí vlastnosti a pomáhají získávat zkušenosti, které dětem umožní vyrovnat se s různými situacemi i v jiných prostředích.

Pobyt venku a hra jsou pro děti nezaměnitelným přínosem a nezastupitelným vkladem pro přirozený rozvoj jejich osobnosti. Dětská hřiště jsou místem odpočinku dětí, ale v dnešní době, vzhledem k celkovému poklesu tělesné zdatnosti, také přispívají k jejich optimálnímu fyzickému i psychickému vývoji. Je nezbytně nutné, aby vybavení hřišť uspokojovalo nejen nároky dětí, ale hlavně aby bylo díky požadavkům na technickou kvalitu a provedení eliminováno případné nebezpečí nebo riziko na přijatelnou míru. Jednou z podmínek těchto zařízení, ve kterých děti legitimně tráví čas hrou, je přijetí určité míry rizika. Herní vybavení nabízí dětem se setkávat s přijatelnými riziky, dává dětem šanci poznat riziko a jeho následky v kontrolovaném prostředí a mělo by naplňovat zvládnutí rovnováhy mezi potřebami nabídnutí rizika a potřebou ochrany dítěte před vážným zraněním.

Úraz nelze nikdy zcela vyloučit. Ale zajištěním odpovídajících technických parametrů herních a sportovních prvků a vybavení, a také zajištěním správných podmínek provozování zařízení lze míru rizika maximálně snížit. Oficiální registr úrazů způsobených na dětském hřišti zatím neexistuje, ale udávaný počet zranění na dětských hřištích v ČR je cca 3400 ročně.

Provozovateli dětských hřišť jsou nejčastěji město, obec, škola, školka. U dětských center určených pro veřejnost to mohou být supermarkety, restaurace, firmy, občanská sdružení nebo také soukromé osoby. Právě provozovatel, ať už je jím kdokoliv, zodpovídá za to, že je dětské hřiště v pořádku a bezpečné. Provozovatelé hřišť jsou ze zákona odpovědní za bezpečnost uživatelů a zodpovídají za zajištění bezpečného provozu hřiště v souladu s platnými právními předpisy, požadavky technických norem a jinými pokyny vydanými státními institucemi v ČR. Proto by se kompetentní pracovníci měli před zahájením provozu s těmito pravidly seznámit.

Je nezbytně nutné, aby dětská hřiště uspokojovala nejen nároky uživatelů, ale aby zajišťovala bezpečný provoz nejen z pohledu obecné bezpečnosti, ale i s ohledem na určené předpisy a technické normy.

Na výrobky specifikované jako zařízení dětského hřiště podle nařízení vlády ČR č. 173/1997 Sb., kterým se stanoví vybrané výrobky k posuzování shody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen NV 173) vzniká od 1. prosince 2002 povinnost,

před jejich uvedením na trh a do provozu, posouzení shody s určenými normami autorizovanou osobou, která následně na základě provedeného hodnocení vydává při prokázání shody certifikát typu.

Výrobce, dovozce, distributor je povinen v souladu se zákonem č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vypracovat na základě vydaného certifikátu typu písemně prohlášení o shodě.

- Určenou normou k posuzování shody zařízení dětských hřišť je česká technická norma ČSN EN 1176-1: Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 1: Obecné bezpečnostní požadavky a zkušební metody a její navazující části:
- Část 2: Další specifické požadavky a zkušební metody pro houpačky,
- Část 3: Další specifické požadavky a zkušební metody pro skluzavky,
- Část 4: Další specifické požadavky a zkušební metody pro lanovky,
- Část 5: Další specifické požadavky a zkušební metody pro kolotoče,
- Část 6: Další specifické požadavky a zkušební metody pro kolébačky,
- Část 7: Pokyny pro zřizování, kontrolu, údržbu a provoz,
- Část 10: Další specifické požadavky a zkušební metody pro zcela ohraničená dětská hřiště,
- Část 11: Další specifické požadavky a zkušební metody pro prostorové sítě.

Související normou je ČSN EN 1177: Povrch dětského hřiště tlumící náraz – Zkušební metody pro stanovení tlumení nárazu.

Normy stanovují obecné bezpečnostní požadavky a zkušební postupy k použitým materiálům, konstrukci a výrobě, požadavky na stanovení prostoru a plochy umístění zařízení, povinnost dodávání informací výrobcem/dodavatelem.

Určením těchto požadavků je ochránit dítě před nebezpečím, jež nemusí být schopno předvídat, při používání zařízení k zamýšlenému účelu nebo způsobem, který lze logicky předvídat. Především se jedná o to vyhnout se nehodám, které by vedly k postižení nebo smrtelným následkům, a dále snížit vážné následky způsobené příležitostnými nehodami.

Bezpečnost dětského hřiště je výsledkem souhrnu několika aspektů – bezpečnost jednotlivých herních prvků tvořících zařízení dětského hřiště, kvalita a bezpečnost povrchů, na kterých jsou tato zařízení instalována, vhodnost a bezpečnost celého prostoru, na kterém je zařízení dětského hřiště umístěno.

Každé zařízení by mělo být instalováno bezpečně ve shodě s pokyny, které při předávání nového zařízení musí dodat výrobce/dodavatel – návod k montáži, způsob instalace základů, požadavky na prostor a bezpečnostní vzdálenosti ve vztahu k výšce volného pádu zařízení. Současně v pokynech musí být uvedeno jak často, jakým způsobem a kdy je nutno zařízení kontrolovat, jak má provozovatel postupovat při péči o dětské hřiště, provádět kontroly, údržbu a opravy.

U zařízení instalovaných před rokem 2003 je možné, že tyto pokyny nejsou k dispozici. I u nich je ale nutné respektovat bezpečnostní požadavky vycházející z odpovídající části normy ČSN EN 1176.

Na dokončených nových hřištích, tedy po instalaci, by měla být kompetentní osobou prověřena shoda s odpovídajícími částmi normy ČSN EN 1176.

Pasivním, ale důležitým bezpečnostním opatřením pro zajištění bezpečného provozu hřiště je vybavení každého dětského hřiště provozním řádem s informacemi pro jeho uživatele a současně o způsobu zajištění jejich udržování.

V provozním řádu musí být uveden název a adresa dětského hřiště, provozovatel hřiště, kontaktní místo, na které je možno se obrátit v případě zjištění závad a jiných nesrovnalostí, důležitá telefonní čísla.

Dále by měly být uvedeny pokyny pro provoz hřiště jako celku a pro provoz jednotlivých hracích prvků – věk a počet uživatelů, případně max. přípustné zatížení. Jednotlivé informace mohou být sděleny písemně nebo piktogramy.

Toto opatření ale nemůže systematicky zastupovat nedostatky technické a provozní, které jsou v působnosti a zodpovědnosti provozovatele.

Pro udržení bezpečnosti při provozu, a tím i pro předcházení úrazům, by měl majitel nebo provozovatel zajistit pravidelnou kontrolní činnost a údržbu každého dětského hřiště.

Vypracovaný plán kontrol by měl obsahovat seznam částí, které je třeba zkontrolovat v rámci různých stupňů kontrol, jakož i úroveň prováděných kontrol v souladu s požadavky určené technické normy ČSN EN 1176-7, při zohlednění místních podmínek a pokynů výrobce, jež mohou ovlivnit nezbytnou četnost kontrol.

Podmínky, způsob a četnost provádění kontrol zařízení dětského hřiště nejsou v současné době stanoveny obecně závazným právním předpisem. Kontrolní činnost je stanovena pouze pokyny a postupy uvedenými v normě ČSN EN 1176-7: Pokyny pro zřizování, kontrolu, údržbu a provoz. Tato část normy se zabývá pravidly, která mají stanovit bezpečný provoz dětského hřiště od vybudování po ukončení doby životnosti. Základem pro udržení bezpečnosti při provozu je pravidelná kontrolní činnost a údržba. V souladu s pokyny výrobce a minimálně v jím doporučených intervalech by měla probíhat:

1. Běžná vizuální kontrola

Cílem je zjistit nápadné zdroje nebezpečí, které mohou vzniknout vandalismem, používáním nebo povětrnostními vlivy (např. významně poškozené nebo rozbité části zařízení, kvalita povrchu, čistota a volný prostor okolo zařízení, rozbité láhve, injekční stříkačky apod.).

Pro hřiště, která jsou intenzivně využívána nebo vystavená vandalství, může být nezbytná denní prohlídka tohoto typu.

2. Provozní kontrola

Je podrobnější prohlídka zaměřená na kontrolu funkce a stability zařízení, zejména z hlediska jakéhokoliv opotřebení. Tato kontrola by měla být prováděna v intervalu od 1 do 3 měsíců nebo podle pokynů výrobce.

Jako příklady kontroly lze uvést posouzení stavu ukotvení, odkryté základy, nadměrné opotřebení pohyblivých částí, celistvost konstrukce.

3. Hlavní roční kontrola

Provádí se za účelem zjištění celkové úrovně bezpečnosti zařízení, základů a povrchů, po jakýchkoliv změnách provedených na základě přijatých bezpečnostních opatření, povětrnostních vlivů, známek hniloby nebo koroze a jakýchkoli změnách plynoucích z provedených oprav nebo dodatečně přidaných nebo vyměněných částí, např. prokázáním shody s odpovídající částí/mi normy ČSN EN 1176.

Pracovníci provádějící úkoly, které jsou součástí řízení bezpečnosti dětského hřiště, jako např. kontrola, oprava a údržba, by k tomu měli mít příslušné oprávnění. Úroveň oprávnění se mění v závislosti na úloze a může být nutně i zaškolení. Tito pracovníci by měli disponovat dostatečnými informacemi o svých úkolech, kompetencích a odpovědnostech. Práce, které mohou ovlivnit bezpečnost zařízení, jako svařování dílů apod., by měli provádět pouze kvalifikovaní pracovníci. Zařízení dětského hřiště by tedy mělo být kontrolováno tzv. oprávněnými osobami, a to přinejmenším ve shodě s pokyny výrobce.

Jako žádoucí se v této souvislosti jeví stanovení podmínek, způsobu a četnosti provádění kontrol zařízení dětského hřiště obecně závazným právním předpisem, a to včetně úpravy postavení tzv. oprávněných osob a podmínek výkonu jejich činnosti.

O provedených kontrolách by měl majitel/provozovatel nebo osoba pověřená kontrolou a údržbou zařízení vést kontrolní a servisní knihu, listy nebo počítačové záznamy (typ a datum kontroly, kdo kontroloval, zjištěné závady, opatření, prove-

dená náprava, podpis).

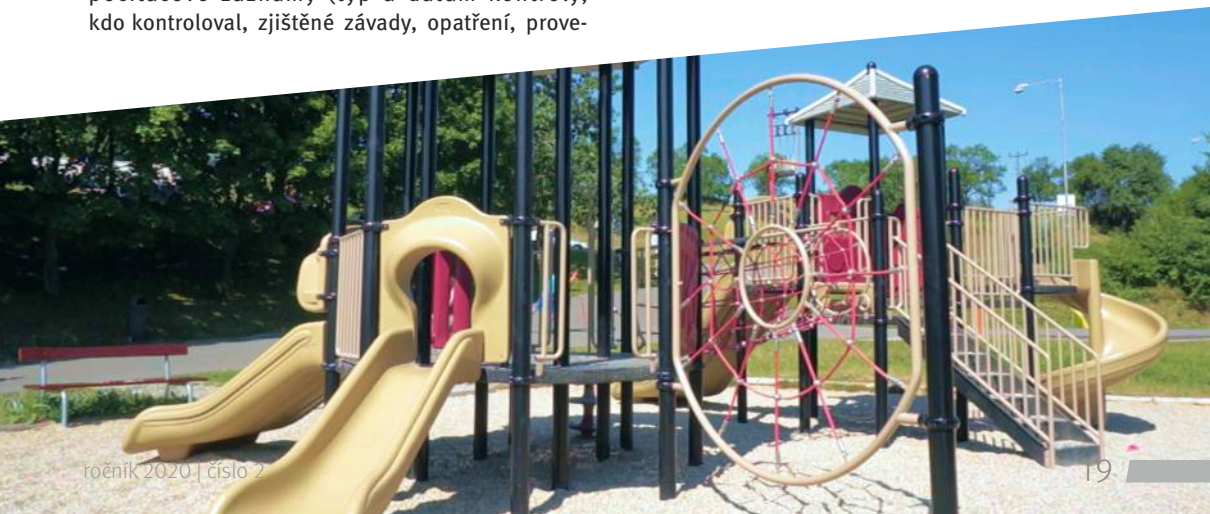
Z výše uvedeného vyplývá, že pro dětská hřiště jsou při uvedení na trh poměrně jednoznačně stanoveny požadavky na herní prvky – prostřednictvím určených norem a se zákonným požadavkem na prohlášení o shodě podložené certifikátem vydaným autorizovanou osobou.

Autorizovanou osobou pro NV 173 je Institut pro testování a certifikaci, a.s., Zlín – AO 224, Strojírenský zkušební ústav, s.p., Brno, odštěpný závod Jablonec nad Nisou – AO 202, Technický a zkušební ústav stavební Praha, s.p., odštěpný závod České Budějovice – AO 204, TÜV SÜD Czech s.r.o., Praha – AO 211.

Pro sjednocení postupu při vysvětlování a vyhodnocování stanovených bezpečnostních požadavků v rámci ČR jsou dvakrát ročně pořádány koordinační porady autorizovaných osob pro NV 173 konané na TÜV SÜD Czech s.r.o., kancelář Brno. Porady se pravidelně zúčastňují zástupci AO 202, 204, 211 a 224, ÚNMZ, ČIA, ČOI. Přizvání bývají zástupci SOVTKO, výrobců, OIP.

Institut pro testování a certifikaci, a.s., Zlín, disponuje pro zařízení dětských hřišť komplexní nabídkou zkušebních a nezávislých certifikačních služeb. Je také akreditovaným inspekčním orgánem pro inspekci zařízení dětských hřišť. Organizuje školení pro provozovatele, projektanty, výrobce, revizní techniky dětských hřišť, týkající se rozboru a vysvětlení požadavků jednotlivých článků technických norem, doporučení, na co se zaměřit a dát pozor při konstrukci, výrobě, volbě materiálů i následného umístění.

*Ing. Petr Geryk
stř. certifikace hraček, OOP, dětských hřišť
a speciálních výrobků*

Na semináři Standardizace, akreditace a certifikace po Brexitu se diskutovalo o platnosti norem, značce CE a obchodních vztazích s Velkou Británií

Otázkám, jaké změny přinese Brexit v oblastech standardizace, akreditace a certifikace po odchodu Velké Británie z EU, se věnoval seminář, který uspořádala Česká agentura pro standardizaci ve spolupráci s The British Standards Institute (BSI) a Hospodářskou komorou České republiky (HK ČR) začátkem března v prostorách HK ČR.

Česká republika je jednou z prvních evropských zemí, do které zavítali Fergus McReynolds, ředitel pro záležitosti EU (Make UK), Daniel Mansfield, vedoucí politiky angažovanosti (BSI), a Richard Collin, vedoucí evropské a národní politiky (BSI), s cílem objasnit postavení BSI v evropských normalizačních organizacích CEN (Evropský výbor pro standardizaci) a CENELEC (Evropský výbor pro standardizaci v elektrotechnice) po přechodném období, diskutovat o problematice platnosti a zavádění evropských norem do britské soustavy, budoucnosti značky CE na britském trhu a o regulaci obchodních vztahů od 1. ledna 2021.

Seminář zahájil Ing. Vladimír Dlouhý, CSc., prezident Hospodářské komory České republiky, a Mgr. Zdeněk Veselý, ředitel České agentury pro standardizaci. Dopolední program ve formě přednášky zástupců BSI se věnoval hlavním tematickým bodům, odpolední část byla vyhrazena pro konkrétní dotazy účastníků semináře z různých oblastí českého průmyslu a státní správy.

„Během semináře byla zodpovězena celá řada dotazů a pro zúčastněné strany byla forma akce velkým přínosem. Osvěta v této oblasti je pro český trh velice důležitá, rozhovory o budoucím vztahu EU a Británie se teprve rozbíhají, proto budeme sledovat další vývoj a s kolegy z BSI spolupracovat na přípravě návazného semináře, který plánujeme uspořádat začátkem roku 2021,“ říká Zdena Slaná, ředitelka odboru standardizace, Česká agentura pro standardizaci.

Zleva: Vladimír Dlouhý, Zdeněk Veselý, Karel Novotný

Zleva: Fergus McReynolds, Richard Collin, Zdena Slaná

Zleva: Vladimír Dlouhý, Zdeněk Veselý, Karel Novotný, Daniel Mansfield, Fergus McReynolds, Richard Collin, Zdena Slaná

Zdroj: Česká agentura pro standardizaci

Daniel Mansfield

Vladimír Dlouhý

Zleva: Karel Novotný, Daniel Mansfield, Petra Londová, Fergus McReynolds, Zdena Slaná, Richard Collin

Fergus McReynolds

Karel Novotný

Zleva: Fergus McReynolds, Zdena Slaná, Richard Collin, Daniel Mansfield

Brexit „huddle“ na půdě CEN/CENELEC

Dr. Scott Steedman působí v BSI od ledna 2012. Od roku 2013 do roku 2017 byl Viceprezidentem Policy CEN (Evropského výboru pro normalizaci) a v současné době je Viceprezidentem Policy ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci).

Zdroj: ISO

V měsíci únoru proběhlo setkání se zástupci BSI (British Standards Institute) a Evropské komise, vedením organizací CEN a CENELEC a jejich členy. Z této diskuze vyplynuly tři zásadní otázky, na které písemně odpověděl ředitel standardizace BSI, Dr. Scott Steedman, CBE FREng.

1. Jaké kroky se podnikají, aby se zabránilo dvoucestnosti norem, tedy že po Brexitu budou platit v UK jiné normy, a tím dojde k vytvoření překážek pro obchod, jako důsledek odlišnosti legislativy EU a Velké Británie?

BSI odpovídá za správu katalogu národních norem Spojeného království, z nichž více než 84 % tvoří mezinárodní a evropské normy. BSI přijímá evropské normy identicky a v souladu s povinnostmi členství v CEN a CENELEC ruší kolidující národní normy. BSI také zavádí normy ISO a IEC přímo jako národní normy. Pokračující členství BSI v CEN a CENELEC zajistí, že proces identického přijímání evropských norem bude pokračovat i po Brexitu, protože proces tvorby národních technických norem ve Velké Británii je právem a povinností pouze BSI.

Prvním problémem, který je potřeba řešit, je riziko rozdílné regulace. Vláda Spojeného království již přijala právní předpisy, které zaručují, že všechny požadavky právního rámce NLF (*The New Legislative Framework, pozn. redakce*) budou platné i v období od 1. ledna 2021, bez ohledu na to, zda se v průběhu roku 2020 podaří uzavřít dohodu o volném obchodu (FTA) mezi Spojeným královstvím a EU. Nová legislativa UK zachovává model dobrovolnosti norem a předpoklad shody prostřednictvím nového procesu „určování“ norem (proces obdobný citací harmonizovaných norem Evropskou komisí) vytvořených uznávanými organizacemi (BSI, CEN,

CENELEC, ETSI). Stávající nástroje podporující trh (např. BSI jako národní normalizační orgán, jednotný katalog národních norem tvořený převzatými mezinárodními a evropskými normami, dohled po jejich uvedení na trh, posuzování shody a akreditace) budou pokračovat i nadále. Stanovisko vlády Spojeného království (jak bylo sděleno BSI) je, že se neuvažuje o žádném alternativním modelu. Je možné, že od konce politického přechodného období (31. prosince 2020) začne v průběhu času mezi Spojeným královstvím a EU docházet k rozdílům v regulačních požadavcích na výrobky a služby.

K rozdílům dojde, pouze pokud se EU nebo vláda Spojeného království rozhodnou regulovat různé požadavky ve specifické oblasti a poté přijmou nové právní předpisy k uplatnění takové regulace. Regulační odchylky v oblastech mimo NLF by neměly být takový problém, protože normy nejsou s regulací až tak úzce spojené.

Vzhledem k tomu, že regulační požadavky v oblasti NLF jsou především založené na výkonu a vysoké úrovni, je riziko existence odlišných regulačních požadavků limitované. Ve skutečnosti dnes existují v zemích celé Evropy příklady odlišných regulačních požadavků, dopady na standardizační systém jsou řešeny případ od případu.

Druhým problémem, který je třeba řešit, je riziko, že se ve Spojeném království přijmou národní normy v rozporu s evropskými normami. Podle pravidel členství v CEN a CENELEC nemůže BSI namísto EN nebo hEN přijmout protichůdnou normu. Pokud vláda Spojeného království požádá BSI (vydá mandát) o vypracování národní normy na podporu budoucího regulačního požadavku, BSI bude spolupracovat s ministerstvem odpovědným za politiku v oblasti norem (Ministerstvo obchodu, energetiky a strategie průmyslu; BETS). Vláda Spojeného království uznává nezávislost BSI i určení BSI jako národního normalizačního orgánu a nemá rozhodovací pravomoc v procesu přijímání norem.

BSI je oprávněna odmítnout mandát na tvorbu norem, bude-li to nutné, stejně jako CEN a CENELEC mohou odmítnout mandáty EK ze stejných důvodů. Tyto požadavky budou posuzovány případ od případu a budou probíhat konzultace s technickými komisemi BSI ohledně rizik, že národní normy mohou být v rozporu s mezinárodními nebo evropskými normami.

2. Jak hodlá Spojené království dodržovat harmonizované normy po přechodném období, tj. od 1. července 2022?

BSI bude i nadále v souladu s požadavky na členství CEN a CENELEC přijímat všechny evropské normy a rušit národní normy, které by s nimi byly v rozporu. Otázky regulačních rozdílů v oblastech NLF viz odpověď na otázku 1.

3. Jaká je schopnost BSI ovlivňovat tvůrce politik v této otázce, tj. zachovat evropské normy ve Velké Británii a zabránit tomu, aby se evropské normy nestaly konkurentem britských národních norem, což by mohlo bránit vzájemnému obchodu?

Díky tomu, že je národním normalizačním orgánem a členem CEN a CENELEC, BSI úzce spolupracuje s ministerstvy na politických záležitostech v souvislosti s používáním norem na podporu regulačních požadavků. Například na podporu regulace NLF pro

bezpečnost výrobků, která je řízena Ministerstvem pro obchodní, energetickou a průmyslovou strategii (BEIS). Experti BSI spolupracují s různými vládními resorty, aby zajistili, že používání norem v souvislosti s regulací je v souladu s povinnostmi člena CEN a CENELEC. BSI také vysílá své zaměstnance do vládních expertních skupin nejrůznějších resortů, které aktivně zvažují použití technických norem jako podpory regulace.

BSI odpovídá nejen za tvorbu a vydávání britských národních norem, ale i přijímání evropských norem. To je řízeno prostřednictvím struktury národních technických komisí BSI. Žádná tato komise si nepřije pracovat zároveň na dvou technických normách ve stejných oblastech, tedy na vývoji evropské normy a britské národní normy. I kdyby tomu tak bylo, takový návrh by porušil povinnost BSI vůči britské vládě upřednostnit mezinárodní a evropské normy nad vnitrostátními normami a porušil by závazky BSI podle pravidel členství CEN a CENELEC.

Prosím, podívejte se na odpověď na první otázku, kde jsou uvedeny další podrobnosti, jak se v budoucnu po skončení přechodného období Spojené království vyhne možnosti zavedení norem do národního katalogu s rozdílným obsahem ke shodnému tématu.

Zdena Slaná

Současnost a budoucnost technické normalizace v Srbsku

Rozhovor s Tatjanou Bojanić, generální ředitelkou Institutu pro normalizaci Srbska

V letech 2018 a 2019 Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ) realizoval v Srbské republice v rámci programu „Aid for Trade“ projekt zahraniční rozvojové spolupráce pod názvem „Podpora zlepšení a rozvoje sektoru infrastruktury kvality v Srbsku“.

Záměrem projektu bylo zvýšit odbornost a posílit srbské kapacity v oblasti infrastruktury kvality a implementace evropské legislativy, a tvorby a aplikace norem pro oblast stavebních výrobků s cílem lepšího uplatnění těchto výrobků na trhu, včetně zvýšení jejich spolehlivosti s využitím principu prohlášení o vlastnostech výrobků, případně certifikace.

Můžete v krátkosti představit vaši organizaci?

Institut pro normalizaci Srbska (ISS) je na základě Zákona o normalizaci a Rozhodnutí o změně zakládajícího aktu institutu národním normalizačním orgánem Srbské republiky. Jeho činnost také musí probíhat v souladu s právními předpisy upravujícími veřejnou službu.

První normalizační orgán byl v našem regionu založen v roce 1934 a celé období až do nedávna se vyznačovalo četnými změnami v názvech i právní formě orgánu odpovědného za normalizaci. Dnes, o 85 let později, se ISS, jakožto právní nástupce těchto organizací, změnil na moderní, normalizační orgán, který čerpá z bohatých zkušeností a znalostí nejen svých předchůdců, ale i ostatních evropských a mezinárodních organizací.

ISS nabízí tvorbu technických norem i dalších normativních dokumentů, pořádá semináře a školení, spolupracuje s orgány státní správy,

především s ministerstvem hospodářství, a dalšími společnostmi, poskytuje technickou pomoc, nabízí službu online přístupu k normám a k informacím o normách obecně.

Jak je ISS organizováno? Kdo jej řídí?

Nejvyšším orgánem ISS je Valná hromada, která se skládá ze dvou zástupců zřizovatele (vlády Republiky Srbsko) a 77 členů ISS. Řídicím orgánem je pak Správní rada. Předsedu a členy správní rady jmenuje a odvolává zřizovatel a členy navrhuje Valné shromáždění ISS, zřizovatel a zaměstnanci ISS. V současné době má správní rada pět členů – dva zástupce zřizovatele, dva členy ISS a jednoho zástupce z řad zaměstnanců. Kontrolním orgánem činnosti a finančních operací ISS je dozorčí rada, která je odpovědná přímo zřizovateli. Skládá se ze tří členů, a to ze zástupce zakladatele, člena Valné hromady ISS a zástupce zaměstnanců.

Navenek zastupují ISS já, jako generální ředitelka. Řídím celou organizaci a jsem odpovědná přímo správní radě.

Vnitřní uspořádání naší organizace se řídí interní směrnici „Pravidla o organizaci a systematizaci pracovních míst v ISS“. Máme čtyři odborná oddělení, která se přímo zabývají normalizací: Oddělení všeobecné normalizace, Oddělení standardizace v oblasti elektrotechniky a informačních technologií, Oddělení mezinárodní spolupráce, informací a publikací a Oddělení finanční, právní a marketingové.

Mluvila jste o členech ISS. Co to znamená být členem ISS, jaké jsou výhody a povinnosti?

Členem ISS se může stát jakákoliv organizace, podnik, právnická osoba nebo podnikatel, které jsou ustanoveny podle právních předpisů Srbské republiky, stejně jako i fyzická osoba, která ale musí být občanem Srbska. Členství je rozlišeno do kategorií: řádní členové, čestní členové a vážení členové.

Řádními členy jsou akcionáři, kteří se stali členy ISS podle postupu stanoveného ve Statutu a pravidlech členství v ISS. V současné době má ISS 77 řádných členů.

Čestnými členy jsou významné osoby jmenované Valným shromážděním. Při jmenování se ohlíží na

akademickou a vědeckou práci, významnou odbornou práci a publikační činnost, zvláštní podporu nebo jiný významný příspěvek ve vztahu k národní, Evropské či mezinárodní normalizaci nebo činnosti ISS.

Zasloužilými členy jsou významní jednotlivci a organizace z řad řádných členů ISS, kteří jsou opět jmenováni Valným shromážděním. Při jejich jmenování se přihlíží k jejich dlouhé práci v řídicích a pracovních orgánech ISS nebo evropských či mezinárodních normalizačních organizacích.

Člen ISS je oprávněn přímo nebo prostřednictvím zplnomocněného zástupce účastnit se Valného shromáždění ISS, projednávat dokumenty a hlasovat, navrhnout člena správní rady a dozorčí rady nebo na něj být nominován, navrhnout člena rady odborníků nebo jím být jmenován, a podílet se na činnosti pracovních technických orgánů ISS.

Člen ISS má nárok na finanční výhody, jako je speciální sleva při nákupu norem, souvisejících dokumentů a jiných publikací, zvláštní slevu na služby poskytované ISS v oblasti standardizace a na registrační poplatky za semináře, konference a jiná profesionální setkání, která organizujeme my nebo naši partneři. Tyto finanční výhody jsou ukotveny ve vnitřních pravidlech organizace a pravidla členství jsou uveřejněny na internetových stránkách ISS.

Člen ISS má následující povinnosti: dodržovat ustanovení prováděcího zákona o standardizaci, dodržovat statut a další obecná nařízení ISS, aktivně se podílet na dosahování cílů, programů a plánů ISS, pravidelně platit členské poplatky a podporovat zavádění a používání norem a souvisejících dokumentů.

Každá organizace má svou vlastní síť expertů, kteří jsou sdružení do národních pracovních komisí. Jaký je princip fungování a způsob práce těchto vašich?

V současné době se národní normalizační činnosti provádějí ve 162 národních technických komisích, 43 působí v elektrotechnických oborech a 119 v obecné normalizaci. ISS kromě toho také zřídila dvě rady odborníků, a to Odbornou radu pro oblasti obecné normalizace a Odbornou radu pro normalizaci v oblasti elektrotechniky, informačních technologií a telekomunikací.

V národních technických komisích působí více než 1600 odborníků, kteří zastupují více než 600 právnických osob. Z tohoto počtu je přibližně 65 % zástupců malých a středních podniků, zbývající část tvoří zástupci velkých podniků, vysokých škol, vládních orgánů, obchodní a průmyslové komory a komory inženýrů, spotřebitelských sdružení, včetně neziskových organizací, které působí např. v oblasti ochrany přírody.

Struktura, pravidla a práva členů jsou podrobně vysvětleny ve Vnitřních pravidlech pro normalizaci – část 2, Zřízení a činnost technických komisí pro normy a související dokumenty.

Členové národních technických komisí mají navíc nárok na slevu při nákupu norem, souvisejících dokumentů a jiných publikací, dále pak slevu na další služby v oblasti normalizace, které poskytujeme, stejně jako slevu na registrační poplatky za semináře, konference a jiná odborná setkání organizovaná ISS nebo ve spolupráci s jinými organizacemi.

A jak se ISS zapojuje do prací na evropské a mezinárodní úrovni?

V průběhu procesu přistoupení k EU a WTO se ISS stal od 1. ledna 2017 plnoprávným členem evropských organizací pro normalizaci, CEN a CENELEC. V ETSI má ISS statut národního normalizačního orgánu, a to od června 2011. Plnoprávným členem mezinárodních organizací ISO a IEC se ISS stal mnohem dříve, členem ISO v roce 1950 a IEC v roce 1953. V praxi to znamená, že pracovní postupy ISS jsou plně v souladu se směrnicemi ISO/IEC, jakož i s vnitřními předpisy CEN a CENELEC.

Díky práci našich expertů může mít ISS členství typu P (participant; pozn. redakce) v 51 technických komisích ISO a 15 komisích IEC. Členství O (observant; pozn. redakce) pak ve 423 komisích ISO a 130 komisích IEC.

A samozřejmě jsme členy všech komisí CEN a CENELEC.

Jaké služby nabížete svým zákazníkům?

S cílem usnadnit nákup zahraničních norem společností v Srbsku podepsala ISS smlouvy o prodeji norem, které vydávají ISO, IEC, ETSI, ASTM International, BSI, DIN a GOST.

Kromě prodeje zahraničních norem poskytujeme technickou pomoc při implementaci norem, překlad norem do srbského jazyka na vyžádání, online přístup k textům srbských norem, pořádáme a organizujeme školení, workshopy, semináře a nejrůznější kulaté stoly. Také nabízíme služby certifikace systému řízení kvality a poskytujeme známku shody se srbskými normami.

Jaké máte plány do budoucnosti?

Naším cílem je držet krok s uživateli našich služeb. Nejen služby pasivně nabízet, ale s uživateli přímo úzce spolupracovat. Tento přístup nám již v minulosti umožnil vyvinout řadu nových produktů, a to právě na základě potřeb a návrhů našich zákazníků.

Jednou z našich priorit je samozřejmě zvyšování povědomí o důležitosti normalizace a zvýšené informování zástupců malých a středních podniků, což vyžaduje koordinaci mezi zástupci ministerstev, Obchodní a průmyslové komory Srbska a ISS. Informace, které jsou užitečné pro tuto část zainteresované veřejnosti, jsou vždy k dispozici na webových stránkách ISS. Naše internetové stránky plánujeme v blízké budoucnosti změnit a zlepšit. Veškeré informace týkající se technických norem,

procesu tvorby norem, organizace a všech služeb jsou vždy dostupné expertům, zákazníkům i zaměstnancům v našem infocentru a dále pak v infocentrech regionálních obchodních komor v šesti srbských městech. Jedním ze způsobů, jak zvýšit povědomí o důležitosti normalizace, jsou naše propagační a obchodní semináře, kterých se dosud zúčastnilo více než 1000 zájemců. Tímto způsobem se pokoušíme přilákat zájem o proces tvorby norem u většího počtu zástupců malých a středních podniků.

Rovněž pracujeme na zvýšení počtu norem publikovaných v srbském jazyce.

Snažíme se pomáhat vychovávat mladé experty, tedy budoucí tvůrce a uživatele norem. Máme navázanu úzkou spolupráci s mnoha fakultami univerzit v Bělehradě, Novim Sadu, Niši a dalších městech. Studentům těchto vysokých škol poskytujeme zvláštní podmínky v přístupu k technickým normám a již nyní pracujeme na strategii, jak učinit technické normy neoddělitelnou součástí učebních textů už od prvního roku studia.

*Děkuji za rozhovor,
Zdena Slaná*

Setkání se členy národních technických komisí ISS v Bělehradě

Základy technické normalizace – učebnice pro SŠ

Přestože je učebnice určena především učitelům středních škol, může být zajímavou a užitečnou četbou i pro uživatele technických norem a širokou veřejnost.

ČAS ČESKÁ
AGENTURA PRO
STANDARDIZACI

ZÁKLADY TECHNICKÉ NORMALIZACE

VSTUPNÍ VÝUKA TECHNICKÉ NORMALIZACE
PRO UČITELE ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ STŘEDNÍCH ŠKOL

Zdeňka Slaná, Ivana Kolínská

CENA
349,- Kč
vč. DPH

Učebnice je členěna do pěti kapitol:

1. Co je technická normalizace
2. Proč normy existují
3. Jak se normy vypracovávají
a jakou mají strukturu
4. Normy a předpisy
5. Ochrana autorských práv

Objednávejte na
www.agentura-cas.cz/ucebnice-ss

Aktuálně k předběžnému projektu Prevence kriminality – územní plánování a projektování budov – Část 6: Školy

Designed by Freepik

Zpracování nové evropské normy v rámci předmětného projektu je aktivitou českého normalizačního orgánu (ÚNMZ zastoupena ČAS) a je podporováno Ministerstvem vnitra ČR. Předlohou pro návrh normy je ČSN 73 4400 Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení (2016).

Tato česká technická norma upravuje zásady a návrhy pro snižování rizika kriminality, obavy z kriminality a antisociálního chování ve školách ve fázích plánování a realizace stavebního řešení a bezpečnostních opatření prostřednictvím preventivního řízení bezpečnostních rizik, k nimž může ve školách docházet. Norma je vhodná pro všechny veřejné, soukromé nebo vzdělávací instituce a lze ji využít pro rizika spojená s ochranou osob a majetku. Návrh a implementace bezpečnostních opatření vycházejí ze systémů řízení bezpečnostních rizik. Vzhledem k aktuálnímu vývoji ve společnosti si řada členských států EU uvědomuje, že preventivní řízení bezpečnostních rizik by mělo vhodně reagovat na měnící se sociální a kulturní specifika daných oblastí, ve kterých se školy nacházejí.

Předběžný návrh normy byl v průběhu roku 2019 diskutován v evropské pracovní skupině WG 3 (Building Design). Uplatněné připomínky byly vypořádány na zasedání WG 3 (říjen 2019, Brusel) a návrh byl následně projednán na 20. Plenárním zasedání technické komise CEN/TC 325 (Crime Prevention through Building, Facility and Area Design).

V lednu 2020 byl návrh evropské přednormy (v předběžném stavu) předložen členským státům k prvnímu oficiálnímu hlasování a připomínkám. Pokud bude k 31. březnu 2020 podpořen váženou většinou, přejde do aktivní fáze. Připomínky, které mohou členské státy v průběhu hlasování uplatnit prostřednictvím svých národních normalizačních orgánů, budou zapracovány do návrhu po předchozím projednání ve WG 3.

Ing. Alena Šimková, předsedkyně CEN/TC 325
Ing. Stefan Krebs, tajemník CEN/TC 325

Systém řízení kvality dle normy ISO 13485:2016 vs. nařízení 2017/745 o zdravotnických prostředcích (MDR)

V květnu tohoto roku by mělo vstoupit v účinnost nové evropské nařízení 2017/745 o zdravotnických prostředcích (MDR). Přestože se aktuálně jedná i o možnosti ročního odkladu v souvislosti s pandemií onemocnění covid-19, považujeme tento článek za relevantní pro všechny výrobce i další hospodářské subjekty v oblasti zdravotnických prostředků, neboť důkladná příprava takový jeden bonusový rok velmi snadno vyplní. Nařízení s sebou přináší významné změny v oblasti regulace zdravotnických prostředků, zejména pak pro výrobce. Výrobci zdravotnických prostředků se nutně musí vypořádat s otázkou, jakým způsobem MDR implementovat. Důležitým nástrojem, který jim může tento úkol ulehčit, je harmonizovaná technická norma ISO 13845:2016 upravující systém řízení kvality (QMS), která byla v České republice zavedena překladem jako ČSN EN ISO 13485 ed. 2, Zdravotnické prostředky – Systémy managementu kvality – Požadavky pro účely předpisů (dále jen ISO 13845:2016).

MDR a ISO 13845:2016

V úvodu je třeba vysvětlit rozdíl mezi MDR a normou ISO 13845:2016. MDR je právně závazný předpis aplikovatelný ve všech členských státech EU, zemích EHP, Švýcarsku a Turecku. Oproti tomu norma ISO 13845:2016 právní závaznost postrádá. Zavedení systému řízení kvality výrobcům ukládá článek 10 odst. 9 MDR, jehož písmena a) až m) zároveň stanoví i minimální požadavky na tento systém (viz tabulka níže). MDR neukládá povinnost, aby měl výrobce zaveden systém řízení kvality dle normy ISO 13845:2016, ani nestanovuje, že tento systém musí být následně certifikován oznámeným subjektem či jinou nezávislou certifikační organizací dle této normy. Přesto lze zavedení systému řízení kvality dle normy ISO 13845:2016 a jeho certifikaci více než doporučit.

Ing. Aleš Martinovský

Důvody pro zavedení ISO 13485:2016

Bod 22 preambule MDR stanoví: „Jako uznání významné úlohy normalizace v oblasti zdravotnických prostředků by soulad s harmonizovanými normami stanovenými v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1025/2012 (15) měl být pro výrobce způsobem, jak prokázat shodu s obecnými požadavky na bezpečnost a účinnost a dalšími právními požadavky, jako je řízení kvality a rizik, stanovenými v tomto nařízení.“ V souladu s tím pak článek 8 MDR stanoví domněnku shody s požadavky nařízení v případě aplikace harmonizované technické normy: „Předpokládá se, že prostředky, které jsou ve shodě s příslušnými harmonizovanými normami (...), na něž byly zveřejněny odkazy v Úředním věstníku Evropské unie, jsou ve shodě s požadavky stanovenými v tomto nařízení, na které se tyto normy nebo jejich části vztahují. (...)“

Výrobci samozřejmě nic nebrání, aby splnění požadavků MDR docílili jiným způsobem a zavedli si jiný (vlastní) systém řízení kvality, jehož soulad s požadavky pak budou nicméně muset při

posuzování shody oznámenému subjektu poměrně složitě dokládat. Aplikace uceleného systému řízení kvality dle harmonizované normy může výrazně zjednodušit a zrychlit proces přezkoumávání a audit prováděný oznámeným subjektem v rámci procesu posuzování shody s požadavky MDR. Je samozřejmě pravdou, že norma doposud není harmonizována ve vztahu k MDR, ale její budoucí harmonizace (v nějaké podobě, např. jen jako EN) je téměř jistá, a lze tak předpokládat, že současně budou odstraněny rozdíly vůči MDR. Certifikace systému řízení kvality je pak užitečná jak z externích, tak i z interních důvodů. Existence CE certifikátu je pro oznámený subjekt určitým vodítkem při odhadování časové náročnosti auditu. Ještě větší význam má certifikace z určitého úhlu pohledu interně, jelikož pro její získání musí organizace zajistit přípravu systému řízení kvality, a připravit se tak na následný audit oznámeného subjektu, čímž může případně slabiny odhalit dříve, než jsou identifikovány jako neshoda v rámci posouzení shody s požadavky MDR. Čtenář nemusí být ani odborníkem na systémy řízení kvality a již jen srovnání rozsahu požadavků na systém dle článku 10 odst. 9 MDR (necelá jedna strana A4) s rozsahem normy (30 stran + 23 stran příloh) je výmluvné. Bez znalosti požadavků pro zavedení systému dle ISO 13485:2016 je správná příprava na požadavky MDR prakticky nereálná. Zavedení systému řízení kvality dle této normy lze doporučit i výrobcům, kteří uvádějí na trh pouze prostředky rizikové třídy I (neměřicí, nesterilní), kde se na posouzení shody nepodílí oznámený subjekt, neboť jim poskytnete alespoň nějaké vodítko, jak se s požadavky MDR vypořádat.

Implementace požadavků MDR do systému řízení kvality

Je však třeba zdůraznit, že zavedení systému řízení kvality dle normy ISO 13485:2016 není samospásné a bylo by chybou se domnívat, že pouhým zavedením systému řízení kvality dojde k plnému zajištění souladu s požadavky MDR. Norma ISO 13485:2016 vznikla dříve než finální podoba MDR, nadto se jedná o mezinárodní standard určený k aplikaci nikoliv pouze v rámci EU, ale celosvětově a jejím primárním cílem není zcela pokrýt evropské požadavky na systém řízení kvality. Ač většinu

oblastí norma ISO 13845:2016 alespoň částečně pokrývá, a někdy stanovuje dokonce přísnější pravidla než samotné MDR, existují určité požadavky MDR, které nejsou v normě ISO 13845:2016 obsaženy.

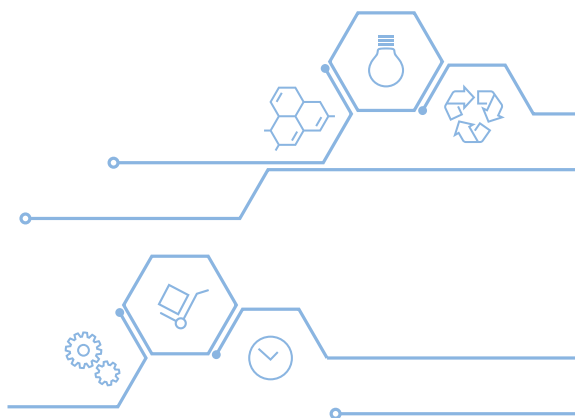
MDR například uvádí povinnost stanovit tzv. osobu odpovědnou za dodržování právních předpisů (obdobu kvalifikované osoby u léčivých přípravků), zatímco norma ISO 13845:2016 tuto pozici nedefinuje. V rámci systému řízení kvality tak bude potřeba vymezit její kompetence, odpovědnosti a vzájemné vztahy s dalšími osobami v rámci organizace. MDR dále požaduje implementaci některých postupů v rámci systému řízení kvality, např. pro klinické hodnocení, řízení rizik, sledování po uvedení na trh (PMS) či pro přidělení UDI kódů. Norma ISO 13845:2016 sice vyžaduje zavedení postupu pro tyto oblasti, neobsahuje však explicitně všechny detaily vyžadované MDR. A právě těmto mezerám a jejich náležitému vyplnění je třeba věnovat dostatečnou pozornost.

Technical report

Při identifikaci mezer a pochopení vazby mezi jednotlivými částmi normy ISO 13845:2016 a požadavky MDR může být pro výrobce užitečnou pomůckou dokument Technical Report CEN/TR 17223 vydaný organizacemi CEN a CENELEC v březnu 2018, který byl v České republice zaveden jako TNI CEN/TR 17223 Návod pro vztah mezi EN ISO 13845:2016 (Zdravotnické prostředky – Systémy managementu kvality – Požadavky pro účely předpisů) a evropským nařízením o zdravotnických prostředcích a nařízením o diagnostických zdravotnických prostředcích in vitro. Tento dokument se soustředí na obecné povinnosti výrobců (článek 10 MDR) a na požadavky při posuzování shody (příloha IX a XI k MDR), a to prostřednictvím přehledné srovnávací tabulky, ve které jsou uvedeny požadavky MDR a k nim vztahující se části normy ISO 13845:2016, včetně komentáře. Pokud nějaký požadavek MDR není v tabulce uveden, znamená to, že tato oblast není v normě ISO 13845:2016 upravena.

JUDr. Jakub Král

Srovnání požadavků MDR a ISO 13845:2016

Pro určitou představu, nakolik norma ISO 13845:2016 pokrývá požadavky MDR, předkládáme přehlednou tabulku, ve které jsou uvedeny obecné povinnosti výrobců (včetně požadavků

na systém řízení kvality) a části ISO 13485:2016, kterými lze naplnit – zcela či částečně – příslušné požadavky MDR:

Požadavek	Relevantní ustanovení MDR	Relevantní části ISO 13845:2016	
Povinnost zajistit, aby prostředky byly navrženy a vyrobeny v souladu s požadavky MDR	10 odst. 1	4.1, 7.1, 7.2.1 c), 7.2.2 c), 7.3, 7.5	
Systém pro řízení rizik	10 odst. 2	7.1 (částečně pokryto)	
Klinické hodnocení	10 odst. 3	7.3.7 (částečně pokryto)	
Technická dokumentace	10 odst. 4	4.2.3 (částečně pokryto)	
Dokumentace k prostředkům na zakázku	10 odst. 5	4.2.3 (částečně pokryto)	
Prohlášení o shodě	10 odst. 6	Není pokryto	
Systém UDI	10 odst. 7	7.5.8 (částečně pokryto)	
Uchovávání technické dokumentace, prohlášení o shodě a CE certifikátů a předložení této dokumentace příslušným orgánům	10 odst. 8	4.2.4, 4.2.5, 7.2.3 (částečně pokryto)	
Zavedení postupů pro zachování shody sériové výroby s požadavky MDR	10 odst. 9	4, 5, 6, 7, 8	
QMS	Strategie pro zajištění souladu s právními předpisy	10 odst. 9 písm. a)	4.1.1, 7.3.9 (částečně pokryto)
	Bezpečnost a účinnost	10 odst. 9 písm. b)	7.2.1 c), 7.3.3 (částečně pokryto)
	Odpovědnost za řízení	10 odst. 9 písm. c)	5
	Řízení zdrojů	10 odst. 9 písm. d)	6, 7.4.1
	Řízení rizik	10 odst. 9 písm. e)	4.1.2, 7.1 (částečně pokryto)
	Klinické hodnocení	10 odst. 9 písm. f)	7.3.7 (částečně pokryto)
	Realizace výrobku	10 odst. 9 písm. g)	7.1, 7.3.2, 7.3.8, 7.5.1
	Ověření přidělení UDI kódů	10 odst. 9 písm. h)	7.5.8 (částečně pokryto)
	PMS	10 odst. 9 písm. i)	8.2.1, 8.5.1 (částečně pokryto)
	Vedení komunikace	10 odst. 9 písm. j)	7.2.3
	Vigilance	10 odst. 9 písm. k)	8.2.2, 8.2.3, 8.3.3 (částečně pokryto)
	Preventivní a nápravná opatření	10 odst. 9 písm. l)	8.5.2, 8.5.3
Monitorování a měření výstupů, analýza údajů, zlepšování výrobku	10 odst. 9 písm. m)	8.2.5, 8.2.6, 8.4, 8.5	
PMS systém	10 odst. 10	8.2.1, 8.5.1 (částečně pokryto)	
Přiložení informací k výrobku	10 odst. 11	4.2.3 a), 7.3.3, 7.5.1 e) (částečně pokryto)	
Nápravná opatření, informační povinnosti	10 odst. 12	7.2.3, 8.2.2 d), 8.2.3, 8.3.3 (částečně pokryto)	
Systém vigilance	10 odst. 13	8.2.3 (částečně pokryto)	
Poskytnutí dokumentace k prokázání shody, povinnost součinnosti s příslušnými orgány	10 odst. 14	7.2.3 (částečně pokryto)	
Informace o osobě, která pro výrobce prostředky navrhuje nebo vyrábí	10 odst. 15	Není explicitně stanoveno	
Právo na náhradu škody	10 odst. 16	Není aplikovatelné	

Závěr

Z výše uvedeného je patrné, že zavedení systému řízení kvality podle ISO 13845:2016 poskytuje výrobcům solidní základ při přípravě na MDR, nicméně řadu požadavků MDR je potřeba do systému řízení kvality dle normy ISO 13845:2016 implementovat, a nelze tak přípravu na MDR v žádném případě podcenit. Norma ISO 13845:2016, ač plně nepokrývá všechny oblasti, v současné době představuje pro výrobce nejefektivnější způsob, jak uvést požadavky na systém řízení kvality dle MDR v život. Pro výrobce, kteří uvádějí zdravotnické prostředky na velké trhy mimo EU, bude do budoucna

představovat velké zjednodušení Medical Device Single Audit Program (MDSAP), jehož implementaci si také nelze představit bez prvotního zavedení systému řízení kvality dle normy ISO 13845:2016. Pro úplnost je třeba dodat, že normu ISO 13845:2016 mohou při přípravě na MDR využít nejen výrobci, ale i další povinné subjekty, tzn. zplnomocnění zástupci, dovozci, distributoři, zdravotnická zařízení vyrábějící pro svou potřebu zdravotnické prostředky či osoby kompletující systémy a soupravy, které jejím prostřednictvím mohou prokázat plnění povinností, jež na ně MDR klade.

Zleva: Aleš Martinovský (Porta Medica), Alexandra Rudyšarová (náměstkyně MPO)

Foto: Porta Medica

Mgr. Bc. Veronika Moravová, LL.M.

PORTA **m**edica

Specialisté na regulaci zdravotnických prostředků

Společnost poskytuje komplexní technickou a regulatorní podporu výrobcům, distributorům a dalším osobám zacházejícím se zdravotnickými prostředky při vstupu na trh, v oblasti úhrad z veřejného zdravotního pojištění a při rozvoji trhu zdravotnických prostředků. Její dlouhodobou ambicí je být nejvýznamnější konzultační společností ve svém oboru v regionu střední a východní Evropy.

V posledních letech skokově vzrostly požadavky na soulad s předpisy, na klinické hodnocení, posouzení rizik či dokumentaci systému řízení kvality. Společnost Porta Medica byla založena v roce 2014 s cílem vyplnit mezeru na trhu konzultačních služeb specializovaných na oblast zdravotnických

prostředků a nabídnout výrobcům a distributorům vysokou míru specializace, zastupitelnosti a praktických zkušeností z různých oblastí. Zakladatelé společnosti, Jakub Král a Aleš Martinovský, začali počátkem roku 2015 budovat odborný tým tak, aby se jeho členové navzájem doplňovali, a to vzděláním i praktickými zkušenostmi. V současném týmu společnosti Porta Medica jsou zastoupeni právníci, biomedicínský inženýři, absolventi VŠCHT i strojní fakulty. Členové týmu si přinesli praktické zkušenosti z prostředí nadnárodních korporací, ministerstva zdravotnictví, Státního ústavu pro kontrolu léčiv i z akademické sféry.

Jak vám Porta Medica může pomoci?

Strategické poradenství

- Analýzy stavu a vývoje regulatorního prostředí
- Konzultace v oblasti rozvoje trhu a obchodu
- Strategie pro přechod výrobce na nový regulatorní rámec
- Personální poradenství v regulatorní oblasti

Dlouhodobá podpora a odborné poradenství výrobcům, dovozcům a distributorům

- Legislativa zdravotnických prostředků a příbuzných kategorií výrobků
- Klinické hodnocení, PMCF a technická dokumentace zdravotnických prostředků
- Regulace reklamy
- Zpracování a komunikace pozičních dokumentů, stanovisek a názorů
- Komunikační a PR podpora konkrétních projektů
- Zpravodaj Porta Medica (legislativní a mediální monitoring) 12x ročně

Vzdělávání

- Konference a semináře k aktuálnímu vývoji legislativy a praxe
- Specializované kurzy pro regulatorní odborníky výrobců, dovozců a distributorů
- Školení na míru pro potřeby firemních týmů

www.portamedica.cz • info@portamedica.cz

Mgr. Bc. Veronika Moravová, LL.M.
JUDr. Jakub Král, Ph.D.
Ing. Aleš Martinovský

Ocenění nejlepší studentské práce s vazbou na technické normy ČSN

Designed by jcomp / Freepik

Česká agentura pro standardizaci (ČAS) vyhlašuje 5. ročník soutěže o nejlepší studentskou práci v oblasti technické normalizace.

Cílem soutěže je ocenit autory nejlepších diplomových a bakalářských prací se zaměřením na technickou normalizaci, podaných k obhajobě v akademickém roce 2018/2019 a 2019/2020, a tím podpořit jejich další profesní směřování.

Soutěže se nemohou zúčastnit a jsou z ní vyloučeni zaměstnanci ÚNMZ a ČAS, a osoby v poměru osoby blízké zaměstnancům ÚNMZ a ČAS ve smyslu ustanovení § 22 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Jaká jsou ocenění?

- 1. místo v kategorii „Nejlepší diplomová práce v oblasti technické normalizace“ s finanční odměnou 10 tisíc Kč
- Čestné uznání v kategorii „Nejlepší diplomová práce v oblasti technické normalizace“ s finanční odměnou 5 tisíc Kč
- 1. místo v kategorii „Nejlepší bakalářská práce v oblasti technické normalizace“ s finanční odměnou 10 tisíc Kč
- Čestné uznání v kategorii „Nejlepší bakalářská práce v oblasti technické normalizace“ s finanční odměnou 5 tisíc Kč

Jaké jsou podmínky účasti v soutěži?

- Autor práce musí být studentem nebo absolventem bakalářského nebo magisterského studijního programu na vysoké škole, která má sídlo v České republice, a nesmí být starší 30 let
- Práce musí být podána k obhajobě v akademickém roce 2017/2018 nebo 2018/2019

s předpokládaným termínem obhajoby v období od 1. 1. 2018 do 30. 9. 2019

- Přihlašovaná práce musí být vypracována v českém jazyce
- Nelze přihlásit práci, která byla do soutěže přihlášená v předchozím ročníku

Jaká jsou kritéria hodnocení?

- Návaznost práce na technické normy a schopnost jejich aplikování (např. využití ČSN pro tvorbu diplomové nebo bakalářské práce)
- Odborná kvalita práce, přínos k současnému stavu poznání, využitelnost práce pro praxi a inovativní přístup k dané problematice ve vztahu k technické normalizaci

Kdo tvoří hodnotící komisi?

- Expertní komise je složená ze zástupců ČAS a vybraných zástupců zainteresovaných stran

Jak se přihlásit?

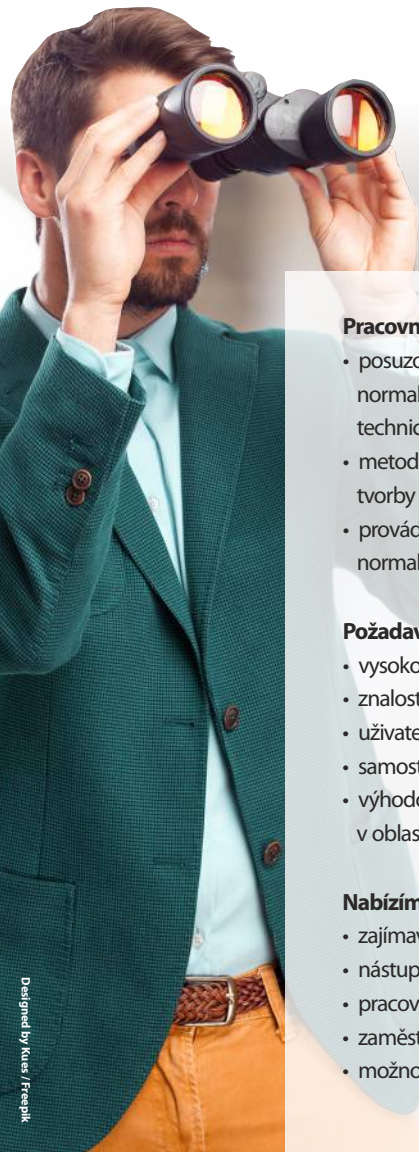
- Splňuje-li uchazeč všechny podmínky účasti, vyplní a zašle přihlášku (najde ji na webových stránkách Agentury)
- Vyplněnou přihlášku spolu s elektronickou verzí práce (popřípadě i posudky školitele a oponenta) uchazeč odešle PhDr. Věře Vlkové (vlkova@agentura-cas.cz nebo na ČAS, Biskupský dvůr 5, 110 02 Praha 1)

Do kdy je možné se přihlásit?

Do 31. července 2020

Vyhlášení vítěze soutěže a předání cen proběhne 14. října 2020 u příležitosti oslav Mezinárodního dne technické normalizace a předávání Cen Vladimíra Lista.

Referent elektro

Pracovní náplň:

- posuzování a koordinace stanovisek k dokumentům mezinárodních a evropských normalizačních organizací a komplexní zajišťování celostátní agendy v oblasti technické normalizace;
- metodická a rozborová činnost v oblasti technické normalizace, včetně tvorby norem a koordinace těchto činností na celostátní úrovni;
- provádění lektorské, konzultační a poradenské činnosti v celém oboru technické normalizace.

Požadavky:

- vysokoškolské vzdělání elektrotechnického zaměření;
- znalost anglického jazyka na pokročilé úrovni;
- uživatelskou znalost práce na PC (MS Office; Internet, výhodou Lotus Notes);
- samostatnost, pečlivost, zodpovědnost;
- výhodou odborné znalosti v oblasti technické normalizace, zejména v oblastech elektroenergetiky, elektrických příslušenství, včetně příslušné legislativy.

Nabízíme:

- zajímavou práci v oblasti elektrotechniky, zejména se zaměřením na výše uvedené obory;
- nástup ihned nebo dle dohody;
- pracovní poměr na dobu neurčitou;
- zaměstnanecké benefity (pružná pracovní doba, 5 týdnů dovolené, sick-days, stravenky);
- možnost dalšího odborného a jazykového vzdělávání.

Písemné nabídky se strukturovaným životopisem zasílejte na adresu:
Česká agentura pro standardizaci, s. p. o., Biskupský dvůr 1148/5, 110 00 Praha 1
nebo na e-mail: vyberova.rizeni@agentura-cas.cz

Druhá fáze Katalogu výrobků a materiálů s obsahem druhotných surovin

Druhá fáze, u které se nyní domlouvá zpracování ve spolupráci s UCEEB a MPO, má za úkol zpracování návrhu Katalogu výrobků a materiálů s obsahem druhotných surovin z průmyslových provozů a komunálních odpadů pro použití ve stavebnictví. Hlavním cílem je vytvořit návrh katalogu druhotných surovin z průmyslových provozů a komunálních odpadů, které je možné ve stavebnictví využívat. Katalog by měl pomoci zlepšit identifikaci jednotlivých druhů těchto druhotných surovin, a tím zvýšit důvěru v kvalitu pro využívání ve stavebních výrobcích. To by mělo vést ke snížení množství odpadů a čerpání primárních surovin.

Katalog by měl být určen převážně pro zadavatele veřejných zakázek v oblasti stavebnictví a dále pak pro architekty a projektanty ve stavebnictví. Zejména z důvodu využívání širokou odbornou veřejností by měl katalog obsahovat slovníček pojmů pro lepší pochopení problematiky druhotných surovin.

Katalog bude dále odkazovat na platné legislativní předpisy a normové požadavky vázané na využívání druhotných surovin z průmyslových provozů a komunálních odpadů ve stavebnictví.

Tvorba katalogu navazuje na plnění úkolu 1.6 stanoveného v Příloze usnesení vlády ze dne

30. července 2019 č. 550 o aktualizaci Politiky druhotných surovin ČR pro období 2019–2022, zpracovat Katalog výrobků s obsahem druhotných surovin, které nepocházejí ze stavební činnosti. Dále podporuje 7. základní požadavek na stavby podle nařízení EU a Rady č. 305/2011, pro účastníky stavebního procesu, zejména projektanty, zhotovitele staveb a další, pro zajištění požadavku na stavbu, která musí být navržena, provedena a zbourána takovým způsobem, aby bylo zajištěno udržitelné využití přírodních zdrojů, a především: použití surovin a druhotných materiálů šetrných k životnímu prostředí při stavbě. Navazuje také na plnění politiky druhotných surovin ČR, kterou vláda schválila svým usnesením ze dne 15. září 2014 č. 755, zejména strategického cíle 1 – Zvyšovat soběstačnost České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami, a podporuje vyšší využívání druhotných surovin ve stavebnictví v rámci přípravy ČR na přechod k oběhovému hospodářství.

Tvorba katalogu je plánovaná na roky 2020 a 2021.

*Ing. Petr Beneš,
oddělení stavebnictví
Česká agentura pro standardizaci*

České technické normy najdeme i na zahrádkách

Jednotný klasifikační systém, sníží náklady a zefektivní procesy

Všichni, kdo spolupracují na jedné stavbě, ale třeba i na provozu jedné budovy, by měli být schopni mluvit stejným jazykem. A to i datovým. Základním stavebním kamenem takového „jazyka“ je klasifikační systém.

Digitalizace českého stavebnictví postupuje. Blíží se také termín povinného používání metody BIM u všech nadlimitních stavebních veřejných zakázek. Dalším důležitým krokem směrem ke Stavebnictví 4.0 je využívání klasifikačního systému, který připraví cestu k snadnějšímu sdílení dat v digitální podobě.

Česko se – společně s dalšími zeměmi – rozhodlo podílet na vzniku nového mezinárodního klasifikačního systému CCI. Díky zapojení odboru Koncepce BIM České agentury pro standardizaci do mezinárodní spolupráce se ukázalo, že před podobným dilematem stojí také další země. Proto se zrodila Construction Classification International Colaboration (CCIC), kde zakládajícími zeměmi jsou Dánsko, Estonsko a Česko. Česko se tak stává spoluvůrcem klasifikačního systému, který možná v budoucnu dovolí sdílet digitální stavební informace nejen mezi jednotlivými účastníky stavebního procesu v rámci Česka, ale v rámci celé EU.

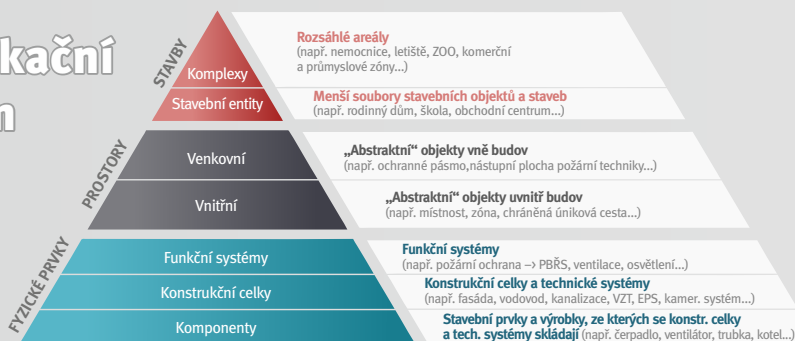
A jak si lze představit používání klasifikačního systému v praxi?

Aby zásuvka byla vždycky zásuvka. Podívat se jednoduše na elektrické rozvody v celé stavbě,

nebo dokonce ve všech vami spravovaných domech? V éře Stavebnictví 4.0 by to měla být realita. Pokud se tedy naučíme věci pojmenovávat stejně. S rozšířením metody BIM v praxi začnou vznikat digitální modely (dvojčata) nově vznikajících budov a staveb. Metoda BIM totiž umožní nejen stavbu popsat, ale dlouhodobě s ní pracovat, sledovat náklady na vlastnictví a tak dále. Potřebujeme tedy zajistit vzájemnou čitelnost dat. Aby se k informacím dostali i další účastníci ve stavebním procesu, počínaje investory přes stavebníky až po správu nemovitostí, zkrátka všichni po celý životní cyklus stavby, je nezbytné připravit jednotný klasifikační systém stavby. Ten totiž zajistí sjednocení označení všech prvků a kategorií, takže bude možné skutečně sdílet digitální informace o stavbě napříč obory, softwarovými nástroji a přístupy. S jeho pomocí zajistíme, že zásuvka bude vždy zásuvka. Zkrátka potřebujeme jednoznačnou identifikaci určitých částí stavby a staveb tak, aby se mohly různé pozice, organizace a agendy propojovat. Vždyť přece sdílí stejnou stavbu, musí rozpoznávat, rozlišovat a chápat stejné části stejně. Tedy nejenže architekt při projektování vloží do objektu zásuvku, ale třeba za 20 let se zástupce firmy spravující již postavenou budovu bude moci přes kategorii elektrické rozvody dostat až k jednotlivým zásuvkám a zjistit jejich rozmístění v jednom nebo i více objektech. Při tom nebude muset používat stejný nástroj jako architekt – právě díky jednotné klasifikaci bude moci využívat ty nástroje, které ke své práci normálně využívá. Totéž bude ale platit například pro složky požární ochrany a mnoho dalších.

Od dubna je **klasifikační systém volně dostupný** a připraven k používání v českém i anglickém jazyce **na portálu KoncepceBIM.cz** kde bude i průběžně aktualizován.

Klasifikační systém

Summit Koncepce BIM

Digitalizace českého stavebnictví postupuje. Blíží se také termín povinného používání metody BIM u všech nadlimitních stavebních veřejných zakázek. I když se dnes nacházíme ve velmi obtížné situaci, věříme, že druhý ročník Summitu Koncepce BIM se podaří 19. listopadu letošního roku uspořádat. Summit Koncepce BIM seznámí účastníky se zkušenostmi státu a veřejné správy při zavádění Koncepce BIM. Toto datum by si měli zapsat do svých diářů všichni, kdo se oblastí stavebnictví a provozem staveb zabývají.

Díky metodě BIM dokážou firmy ušetřit při stavbě a jejím provozu i milionové částky, lépe plánovat, řídit jejich životní cyklus a výrazně snížit riziko dodatečných nákladů. Aby toho bylo možné v digitálním prostředí dosáhnout, je nutné využívat respektované standardy.

Jak postupuje zavádění metody BIM do stavební praxe a jaké kroky chystá státní správa?

Na to odpoví letošní mezinárodní Summit Koncepce BIM, který se zaměří na klíčová témata digitálního

stavebnictví, a to i v návaznosti na připravované digitální stavební řízení. Naše prezentace se zaměří zejména na výsledky ověřování metodik a standardů na pilotních projektech či na praktické dopady ukotvení povinnosti BIM pro veřejné zadavatele v právních předpisech.

Opět totiž půjde o jediné setkání u nás, které budou společně pořádat zodpovědné orgány státní správy a které se bude konat za účasti zástupců veřejné správy z dalších evropských zemí.

Summit je svým zaměřením, tématy i výběrem řečníků určen odborně veřejnosti z podnikatelské sféry a odborníkům z veřejného sektoru a státní správy z řad zadavatelů, zhotovitelů, správců, projektantů a dodavatelů. Tak jako loni summit spolupřádá odbor Koncepce BIM České agentury pro standardizaci s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR.

Program a informace naleznete na webové stránce **www.SummitKoncepceBIM.cz**, registrace bude spuštěna brzy.

Summit Koncepce BIM

> 19. 11. 2020, PVA EXPO PRAHA

Přidejte si do kalendáře

Připravujeme atraktivní program s mezinárodní účastí
Vládní přínos pro digitalizaci a rozvoj českého stavebnictví

TNK 150 – Nábytek, bezpečný a spolehlivý

S nábytkem přicházíme do kontaktu každodenně, a to v profesním i osobním životě. Lze říci, že se jedná o zařizovací prvek, který je nedílnou součástí našich každodenních aktivit.

Málokdo si však uvědomuje, jak podstatnou roli hraje a jaký zásadní vliv má na psychickou a fyzickou pohodu. Každý preferuje jiné hodnoty a podle toho má různá očekávání. Kromě osobních požadavků je nezbytné, aby každý typ nábytku splňoval základní požadavky užítosti, funkčnosti a bezpečnosti.

Z důvodu zlepšení komunikace a sjednocení technických užžitých a bezpečnostních požadavků na výrobky na trhu podal v listopadu 2011 Textilní zkušební ústav, s. p., který je Centrem technické normalizace (CTN), návrh na zřízení technické normalizační komise (TNK) obor „Nábytek“, Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ). Návrh byl přijat a 28. března 2012 byla nová TNK 150 „Nábytek“ zřízena. Členové TNK reprezentují všechny zainteresované strany, tedy univerzity, akreditované zkušební laboratoře, výrobce a různé cechy, asociace a klastry.

Do působnosti TNK 150 „Nábytek“ spadá standardizace v oblasti veškerého nábytku (včetně matrací) a také v oblastech terminologie, bezpečnosti a zdraví, zkušebních metod a požadavků na konečné výrobky, díly, součásti, povrch, povrchové úpravy a nábytkové kování a v neposlední řadě rozměry. Působnost TNK pokrývá evropskou oblast CEN/TC 207 Furniture a mezinárodní ISO/TC 136 Furniture.

Vzhledem k postupnému vývoji nových materiálů, technologií, a tím i ke konstrukčním řešením

jednotlivých typů nábytku je potřeba nastavit a zajistit plnění technických požadavků s ohledem na zmíněné užžitné vlastnosti a bezpečnost uživatele, které je nutné plnit před uvedením výrobku na trh. Požadavek na bezpečnost výrobku je uložen zákonem č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, jenž je nutný při uvedení výrobku na trh dodržet, včetně ostatních souvisejících legislativních požadavků. S tím je spojen i postupně zvyšující se tlak společného trhu EU na vývoj a výrobu ekologických výrobků s prodlouženým životním cyklem s ohledem na efektivní uplatnění cirkulační ekonomie. V kontextu tohoto aktuálního vývoje trhu a požadavků jsou spojeny revize národních i mezinárodních technických norem, které by měly reflektovat současný stav a neměly by bránit pokroku vědy a techniky.

TNK 150 „Nábytek“ se aktivně podílí na připomínkování evropských návrhů EN norem a revizi původních ČSN. Na evropské úrovni se například aktivně podílí na pozici člena „Experta ÚNMZ“ v pracovní komisi CEN/TC 207 WG 2 *Requirements for children's and nursery furniture (požadavky na dětský nábytek)* a CEN/TC 207 WG *Requirements and test methods for furniture surfaces (požadavky a zkušební metody pro povrchové úpravy nábytku)*. Členství v pracovní skupině zaměřené na dětský nábytek je velmi zásadní, jelikož se jedná o bezpečnost vysoce rizikové skupiny uživatelů. V poslední době bylo zaregistrováno několik úrazů dětí, a to bohužel s fatálními následky. Pracovní skupina CEN/TC 207 WG 2 reaguje na tyto případy formou změn nebo rovnou revizí konkrétní normy. Dohled

nad dodržováním stanovených bezpečnostních požadavků zajišťuje na evropské úrovni PROSAFE, který spolupracuje s národními kontrolními orgány – v případě České republiky je to Česká obchodní inspekce „ČOI“.

Poslední mezinárodní kontrolní akce zaměřené na kontrolu bezpečnosti klasických a cestovních dětských postýlek a dětských nosičů se zúčastnilo 10 dozorových institucí států EU, včetně České obchodní inspekce. Cílem bylo prověřit možná bezpečnostní rizika, která plynou zejména ze špatné konstrukce dětských postýlek a nosičů. Jednotlivé mezinárodní týmy rovněž kontrolovaly dodržování povinností výrobců, dovozců a distributorů dětských postýlek a nosičů. Výrobky odebíraly od prodejců z kamenných i internetových obchodů. Celkem národní dozorové orgány testovaly 107 výrobků: 84 dětských nosičů a 23 postýlek. Testování vzorků probíhalo v akreditované laboratoři v Itálii, která po provedení zkoušek vypracovala a předložila o těchto kontrolách protokoly. Zkoušení se zaměřilo na ty bezpečnostní požadavky, které mají největší dopad na bezpečnost nejmenších spotřebitelů, tedy dětí.

ČOI v rámci tohoto mezinárodního projektu provedla 10 kontrol u hospodářských subjektů a odebrala k posouzení 10 modelů dětských postýlek a nosičů. Kontrolovala především koncové hospodářské subjekty – distributory, zda splňují požadavky zákona o obecné bezpečnosti výrobků (č. 102/2001 Sb.), zákona o ochraně spotřebitele (č. 634/1992 Sb.) a zda odpovídají všem evropským technickým normám, které se na ně vztahují (EN 716-1, EN 716-2, EN 13209-1, EN 13209-2 a TNI CEN/TR 16512). Pozornost byla také věnována výrobkům, u kterých pracovníci kontrolních orgánů zjistili nedostatky ve značení a chybějící či nedostatečné varování pro spotřebitele.

Česká strana zastoupená ČOI zjistila neshody u 10 výrobků z 10 odebraných. Celkem bylo pro tuto akci odebráno 8 modelů dětských nosičů (z toho 2 rámové) a 2 modely dětských postýlek (jedna klasická a jedna cestovní).

Další zajímavou aktivitou bylo uspořádání prvního mezinárodního zasedání pracovní skupiny CEN/TC 207 WG 7 „Požadavky a zkušební metody pro

povrchové úpravy nábytku“ v Praze, které proběhlo ve dnech 20.–21. října 2019 v prostorách České agentury pro standardizaci. Během zasedání se diskutovalo nad nutností revize požadavkových evropských norem a zrcadlově k nim zkušebních norem pro tuto oblast. Nastavení jednotných požadavků, hodnocení a zkušebních metod s ohledem na nové povrchové úpravy, technologie a činitele poskytuje jednotný postup hodnocení v rámci společného trhu pro všechny zainteresované strany. Povrchové úpravy patří k posledním úpravám nábytku, které ovlivňují také jeho užití, životnost a v případě dětí do tří let také bezpečnost.

Z pohledu národních ČSN je nezbytné věnovat pozornost této oblasti norem, které doplňují evropské normy o národní technické a bezpečnostní požadavky na nábytek. Příkladem může být revidovaná norma ČSN 91 0015 *Čalouněný nábytek – Základní a bezpečnostní požadavky* z roku 2019. Revize této normy reaguje na vývoj a pokrok vědy, techniky a materiálového inženýrství v oboru. Norma stanovuje základní požadavky na bezpečnost, provedení, zkoušení, balení, přepravu a skladování čalouněného nábytku. Nachází široké uplatnění mezi výrobcí, prodejci, distributory, vzdělávacími institucemi a orgány veřejné moci. Další zajímavou revizí původní ČSN normy je ČSN 91 1010 *Nábytek – Lehací nábytek – Základní rozměry a požadavky* z roku 2018. Tato norma stanovuje základní rozměry a požadavky pro lehací nábytek bytový, hotelový a ubikační. Norma platí pro postele pevné, skládací, výsuvné, dvoulůžka bez rozdílu provedení, výhradně určené klezení.

Technické normy definují základní požadavky, které by měl splňovat každý výrobek. Činností TNK 150 „*Nábytek*“ se snažíme držet krok se světem vědy a techniky, a to na úrovni národní a mezinárodní technické normalizace.

Požadavky, které mají zainteresované strany v praxi aplikovat, jsou navrhovány tak, aby nábytek, bez ohledu na rozdíly mezi uživateli, byl bezpečný a spolehlivý.

*Ing. Vítězslav Gaja, Ph.D.
Předseda TNK 150 „Nábytek“*

HISTORIE | TRADICE

Přes 25 let poskytujeme své služby
v České republice i ve světě.

Vycházíme z dlouholeté tradice zkoušení
výrobků v akreditované zkušební
laboratoři, na základě požadavků
zákazníků rozšiřujeme
nabídku v oblasti

ZKOUŠENÍ NÁBYTKU

LEADER VE SVĚTĚ ZKUŠEBNICTVÍ A CERTIFIKACE

- Akreditovaná zkušební laboratoř
- Certifikace výrobků a systémů
- Centrum technické normalizace
- Výzkum, vývoj, vzdělávání

Provádíme zkoušky:

- Nábytku
- Čalounění
- Textilu
- Hořlavosti
- Podlahovin
- Povrchových úprav
- Mikrobiologie
- Antibakteriálních úprav

www.zkusebnanabytku.cz

www.tzu.cz

Katalog společností a referenčních projektů na portálu KoncepceBIM

Chceme vás znovu informovat o spuštění **volně dostupné agendy** katalogu společností a projektů na portálu www.KoncepceBIM.cz.

Neváhejte a plně využívejte katalog, a to obousměrně. Veřejným zadavatelům, investorům poskytne katalog **znalosti o reálném využití BIM v českých projektech** a společnosti zde mají příležitost **informovat o svých službách, a především projektech**, které poskytují v souvislosti s metodou BIM a digitalizací stavebnictví obecně.

Cílem katalogu je poskytnout co nejpřesnější mapu o různorodých službách a typech produktů, které mohou všichni účastníci stavebních projektů a uživatelé staveb využívat pro zvýšení svojí efektivity a kvality v souvislosti s digitalizací, a především s metodou BIM. Katalog tak umožní prezentovat vyspělost a připravenost trhu a poskytne veřejným zadavatelům a trhu více sebedůvědy a znalostí o reálném využití BIM v českých projektech.

Poskytovatelé služeb souvisejících s metodou BIM nesou plnou odpovědnost za pravdivost, správnost, úplnost a aktuálnost informací, které o sobě a svých projektech v katalogu zveřejňují. Zveřejnění v katalogu nevyjadřuje jakékoliv doporučení či preferenci ze strany agentury ČAS.

Standardizace a rovnost pohlaví

Designed by Freepik

V květnu 2019 UNECE (Evropská hospodářská komise OSN) a více než 50 národních normalizačních organizací společně podepsali „Prohlášení o normách reagujících na rovnost pohlaví“.

Oblast rovnosti pohlaví je tradičně v české společnosti kontroverzním tématem. Klíčové je podívat se na něj pohledem standardizace.

Prvním okruhem, který se nabízí, je problematika osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP).

Přestože ochranný prostředek musí být vhodný pro osobu, která jej používá, často tomu tak není. Průzkum z roku 2016 provedený několika organizacemi, včetně britských odborových organizací Prospect a TUC², ukázal, že nesprávně padnoucí ochranné pomůcky někdy nebo významnou měrou omezovaly práci 57 % žen. To není překvapivé, protože většina rozměrů osobních ochranných pracovních pomůcek je založena na velikosti a charakteristice mužské populace z určitých zemí Evropy a Spojených států. Výsledkem pak je, že většina žen, ale také nezanedbatelný počet mužů, má problémy s hledáním vhodných a pohodlných OOPP, protože jejich rozměry nejsou v souladu s tímto „standardním“ modelem mužského pracovníka. Například použití „standardního“ tvaru mužské tváře při výrobě respirátorů znamená, že se nehodí pro většinu žen, stejně jako pro mnoho drobnějších mužů nebo mužů z některých etnických skupin.

Totéž platí pro většinu ostatních typů OOPP, včetně přileb, kombinéz, chráničů očí, rukavic nebo bot.

Zaměstnavatelé se často domnívají, že pro ženy stačí pouze zajistit stejné OOPP jako pro muže, jen menší. Tento unisexový přístup může vést, a vede, k významným problémům. Například postroje pro práci ve výškách musí dobře padnout. Ale jak postroj sedí, mohou ovlivnit diametrální rozdíly v rozměrech hrudníku, kyčlí a stehen nebo délce trupu. Dalším příkladem jsou bezpečnostní boty, protože typická dámská noha je kratší a užší než typická mužská noha, takže menší bota může mít správnou délku, ale nikoli správnou šířku. Špatně padnoucí pomůcky pak zvyšují riziko zranění. Například špatně padnoucí rukavice mohou vést k problémům s úchopem, zatímco kvůli nesprávně padnoucím botám nebo kombinéze s dlouhými nohavicemi je snadné zakopnout. Nevhodná obuv může také vést ke vzniku mozolů, vbočených palců, deformacím chodidel a chronickým bolestem zad.

Ženy také uváděly, že je velmi obtížné získat vhodné ochranné pomůcky během těhotenství. Mnoho zaměstnavatelů se zdráhá koupit vhodné OOPP pro každou fázi těhotenství. Pokud jsou vůbec k dispozici, což většinou nejsou. Průzkum v roce 2016 ukázal, že jen velmi málo žen používalo během těhotenství adekvátní OOPP. Většina žen byla nucena omezit normální rozsah svých pracovních povinností nebo změnit pracovní zařazení, což v mnoha případech vedlo ke snížení platu.

¹ https://www.unece.org/fileadmin/DAM/trade/wp6/AreasOfWork/GenderInitiative/UNECEGenderDeclaration_English.pdf

² <https://www.tuc.org.uk/sites/default/files/PPEandwomensguidance.pdf>

Problémy s OOPP používanými k ochraně před chemikáliemi mohou být během těhotenství ještě výraznější, protože současné mezní hodnoty expozice na pracovišti jsou stanoveny na základě studií na ne-těhotných dospělých, a proto maximální stanovené úrovně mohou být pro těhotné ženy nebo nenarozené děti škodlivější.

Pokud jste si dosud představovali ženu v těžkém provozu a říkali si „dobře jí tak, tam ženské nemají co dělat“, uvědomte si, že problematika osobních ochranných pomůcek ovlivňuje i práci žen ve zdravotnictví nebo u hasičských a policejních sborů. Velkým problémem jsou například neprůstředlné vesty. V roce 1997 byla ve Velké Británii při výkonu služby zabita policistka, která se pomocí beranidla pokoušela vyrazit dveře bytu. Sundala si neprůstředlnou vestu, protože s ní bylo příliš obtížné beranidlo použít. O několik let později jiná policistka uvedla, že musí podstoupit plastickou operaci redukce prsou kvůli zdravotním následkům dlouhodobého nošení neprůstředlné vesty ve službě. Po nahlášení tohoto případu se ozvalo dalších 700 policistek se stejnými nebo podobnými stížnostmi ohledně zdravotních dopadů nošení nepadnoucích vest. Více než 20 let od první stížnosti ženy stále a pravidelně hlásí stejné problémy. Jeden příklad:

Uniforma nikdy neseděla správně, protože překvapivě mám boky a prsa. Kdo by si to pomyslel? Jsem menšího vzrůstu a moje vesta slouží během chladných měsíců jako ohříváč rukou, protože polstrování oblasti prsou je prostorné. Vesta je na mne dlouhá a prakticky mi sedí až na opasku, který mne pod tou vahou zase tlačí a způsobuje odřeniny na bocích.

Dalším okruhem je práce v kancelářích. Tam přeci nemůže být nic špatně... Bylo doloženo, že standardní (normativní) hodnoty používané k nastavení vytápění a klimatizací v kancelářích nadhodnocují metabolismus žen až o 35 %, což znamená, že současné kanceláře jsou pro ženy v průměru o pět stupňů Celsia chladnější, než by potřebovaly. Což pak vede k situacím, kdy muži odkládají saka a ženy se choulí ve svetru. Na první pohled je to možná vtipné, ale nedává to smysl z pohledu zaměst-

navatele. Nespokojená pracovní síla je neproduktivní pracovní síla.

A opět z jiného soudku: V roce 1998 pianista Christopher Donison uvedl, že „svět se dělí na zhruba dvě poloviny – ty s většíma rukama a ty s menšíma rukama. Donison to psal z pohledu klavíristy – muže, který kvůli své (malé) velikosti rukou roky bojoval s tradičními klávesami, ale stejný problém by mohl mít, pokud by byl žena. Ženy mají v průměru menší ruce, a přesto se nadále navrhuji všechny pomůcky pro průměrnou mužskou ruku.

Průměrná velikost smartphonu je nyní 5,5 palce (cca 14 cm). Zatímco průměrný muž zvládne pohodlně používat své zařízení jednou rukou, průměrná ženská ruka není o moc větší než samotný telefon. To je očividně nepříjemné – a svědčí o hlouposti společnosti, jako je např. Apple, vzhledem k tomu, že jejich vlastní uživatelské výzkumy ukazují, že iPhone vlastní více žen než mužů.

Jedna z teorií, proč se stále vyrábějí velké displeje, je ta, že výrobci jsou přesvědčeni, že jsou to zejména muži, kdo nakupují chytré telefony špičkové úrovně. Ale co zmíněný výzkum Apple? Poslední vývoj na poli chytrých telefonů ukazuje, že se už zřejmě zvětšovat nebudou. Že by výrobci začali myslet na ženy? Ne, spíše dosáhli limitu velikosti mužské ruky.

A dále k telefonům: v roce 2016 Rachael Tatmanová, výzkumná pracovnice v oboru lingvistiky University of Washington, zjistila³, že u softwaru Google pro rozpoznávání řeči je o 70 % pravděpodobnější, že přesněji rozpozná mužský hlas.

³ <https://makingnoiseandhearingthings.com/2016/07/12/googles-speech-recognition-has-a-gender-bias/>

Designed by Freepik

Ženy za výrobky platí stejnou cenu jako muži, ale ty jim poskytují nižší služby. Tento rozdíl může mít také závažné bezpečnostní důsledky, například při hlasovém ovládní zařízení GPS.

Další příklady ze silnice... Muži jsou častějšími účastníky dopravních nehod, tedy dominují statistikám počtu osob s vážným zraněním. Ale když je účastníkem dopravní nehody žena, je pravděpodobnost vážného zranění vyšší o 47 %, riziko mírného zranění o 71 %, riziko úmrtí až o 17 %. Nezáleží jen na tom, jak je auto navrženo, ale zejména pro koho.

Ženy mají při řízení tendenci sedět blíže volantu, jsou totiž průměrně nižší. Aby dosáhly na pedály, musí být jejich nohy blíže a musí sedět vzpřímeněji, aby jasně viděly přes palubní desku. To však není „standardní poloha sezení“. Ženy jsou řidičky „mimo pozici“. A tato odchylka od normy znamená, že při čelních srážkách jsou více ohroženy vnitřním zraněním. Úhel ženských kolen a boků, když jejich kratší nohy šlápnu na pedály, také činí jejich nohy zranitelnější. V podstatě dělají všechno špatně. Ženy jsou také více ohroženy při kolizích zezadu. Na

krku a na horní části trupu mají méně svalů, kvůli čemuž jsou zranitelnější vůči zpětnému rázu, a design auta tuto zranitelnost ještě podporuje. Švédský výzkum⁴ ukázal, že moderní sedadla jsou příliš pevná na to, aby chránila ženy před poraněním krční páteře: sedadla vymrští ženy vpřed rychleji než muže, protože zadní část sedadla se nedokáže přizpůsobit průměrně lehčímu tělu. A důvod? Auta byla navržena s použitím figuríny „průměrného“ muže.

V roce 2018 představila Astrid Linderová, ředitelka Výzkumu bezpečnosti silničního provozu ve Švédském národním výzkumném ústavu pro silniční a dopravní dopravu, studii⁵ regulačních požadavků EU na crash-testy. V žádném testu není vyžadována antropometricky správná figurína ženy. Existuje jen jedna zkouška, která vyžaduje tzv. ženskou figurínu. Tato figurína je ale testována pouze na sedadle spolujezdce, takže nejsou vůbec žádné údaje o tom, jak by náraz ovlivnil řidičku – s ohledem na to, v jaké pozici ženy řídí, je jasné, že chybějící údaje jsou problém. A za druhé, tato ženská figurína není vlastně žena. Je to jen zmenšená mužská figurína.

⁴ <https://sciencenordic.com/cars-and-traffic-crash-test-dummies-forskningno/gender-equality-for-crash-test-dummies-too/1381623>

⁵ <http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1203713&dsid=6335>

Ženy ale nejsou zmenšení muži. Mají jiné rozdělení svalové hmoty. Mají nižší hustotu kostí. Existují rozdíly v rozezstupech obratlů. Dokonce se ženské tělo i pohybuje jinak než mužské. A tyto rozdíly jsou rozhodující ve chvíli, kdy se jedná o míru zranění při autonehodách.

A situace je ještě horší pro těhotné ženy. Přestože těhotná figurína pro nárazové testy byla vytvořena již v roce 1996, její testování stále není v EU vyžadováno. I když ve statistikách jsou na prvním místě autonehody příčinou úmrtí plodu v souvislosti s traumatem matky, dosud nebyl vyvinut bezpečnostní pás, který by pro těhotné ženy opravdu fungoval. Považuje se za normální, že těhotné ženy by měly používat standardní bezpečnostní pás, ale 62 % těhotných žen v třetím trimestru prostě nesedí.

Ale raději zpět k tvorbě norem. Ženy jsou do značné míry nedostatečně zastoupeny i v procesu tvorby technických norem. Těch norem, které ovlivňují tolik oblastí jejich života, od infrastruktury, na které závisí ekonomika, po produkty, které denně konzumují, až po nejrůznější technologie. A mnoho z těchto norem, jak je vidět z předchozích příkladů, adekvátně neřeší rozdíly mezi ženou a mužem.

Důležité je zejména větší zapojení žen do tvorby norem v oblastech, kde ženy tvoří většinu pracovních sil, např. expozice pesticidů při sezónních zemědělských pracích nebo v salonech krásy a nehtových studiích, kde jsou vystaveny škodlivým chemikáliím.

Přibližně 50 organizací na celém světě z tohoto důvodu podniklo určité kroky, aby vyřešilo tento

kritický genderový problém, a podepsalo prohlášení o standardizaci a normách reagujících na rovnost pohlaví. Mezi signatáře patřily mezinárodní normalizační orgány ISO, ITU, IEC, ASTM International, regionální normalizační orgány Afriky, Evropy a jižní Asie i jednotlivé národní normalizační organizace.

Závazky signatářských organizací zahrnují:

- ISO se zavazuje zahájit sběr a prezentaci dat o účasti ve svých technických komisích a řídicích orgánech, členěných podle pohlaví. Zavázalo se také vypracovat pokyny, které technickým komisím pomohou tvořit gender-responsive normy;
- IPQ (portugalský národní normalizační orgán) se zavázal spolupracovat s Národní komisí pro rovnost v práci a zaměstnanosti a s islandským normalizačním orgánem při vypracování portugalské normy v oblasti rovných mezd;
- Dominikánská republika se zavázala zvýšit v rámci procesu tvorby norem účast nevládních organizací zastupujících zájmy žen.

Podpisem Deklarace, která byla vytvořena EHK OSN se normalizační orgány zavázaly vytvářet a provádět akční plány pro rovnost žen a mužů. Cílem je podporovat genderově vyváženější a inkluzivnější standardy a posílit tvorbu genderově citlivých norem, a to včetně provedení genderové analýzy jejich tvorby nebo revize již platných. Také se zavázaly sledovat pokrok, shromažďovat, zveřejňovat a šířit relevantní údaje a osvědčené postupy.

Zdena Slaná

České technické normy dohlíží na bezpečnost vašich dětí

ČSN EN 71-14
Bezpečnost hraček –
Část 14: Trampolíny
pro domácí použití

ČSN EN 1130-2
Nábytek –
Koše a kolébky
pro bytové použití –
Část 2: Zkušební metody

ČSN EN 14682
Bezpečnost dětského oblečení –
Šňůry a šňůry na stažení
u dětského oblečení –
Specifikace

ČSN EN 62115
Elektrické hračky –
Bezpečnost

ČSN EN ISO 8098
Jízdní kola –
Požadavky na bezpečnost
dětských jízdních kol

ČSN EN 1080
Ochranné přilby proti
nárazu pro malé děti

ČSN EN 16232+A1
Výrobky pro péči o dítě –
Houpačky pro nejmenší děti

Angličtina versus čeština aneb date, datum, data

Překladatelé z angličtiny do češtiny se potýkají s mnoha problémy. Často musí řešit ty, které jsou spojené s užíváním výrazů *date*, *datum*, *data*, jež získalo na intenzitě především v souvislosti s expanzí výpočetní techniky, která do češtiny vnesla nové významy, a to hlavně v množném čísle (*data* = údaje, soubory informací). Je to tedy problém poměrně nový, a proto také ve starších slovnících, ať překladových anglicko-českých, nebo výkladových slovnících českého jazyka, nacházíme nedostatečně diferencované a poněkud nepřehledné výklady podstatných jmen *datum* a *data*, většinou shrnuté do jednoho hesla, což patrně představuje primární zdroj zmíněných nejasností.

Teprve novější slovníky věnují každému z obou výrazů samostatné heslo s adekvátním výkladem, které jim také z významového hlediska právem náleží. Tím se situace stává mnohem přehlednější.

Ponechme stranou další možné překladové ekvivalenty, které nabízí anglická mnohovýznamovost (polysémie), a věnujme se pouze vymezenému významovému vztahu.

Anglické **DATE** (jednotné číslo) **vyjadřuje časový údaj, slouží k vymezení doby**. V češtině jsou základními ekvivalenty *datum*; *termín*, *lhůta*, *období*; řidčeji *těž epocha*, *doba*.

Terminologická sousloví (víceslovná terminologická pojmenování) je třeba překládat jednotným způsobem, tak, jak je v daném oboru (oblasti) ustáleno. Tj. např. *approval date* → datum schválení; *current date* → aktuální datum; *date of publication* → datum vydání; *effective date* → datum vstoupení v platnost, počátek platnosti; *withdrawal date* → datum stažení; *date of delivery* → dodací termín, termín dodání; *date of payment* → platební termín; *target date* → konečný termín atd.

Anglické **DATA** (podoba množného čísla; jednotné číslo je *datum*) lze v běžném jazyce překládat jako údaje, data, informace, podklady, fakta apod.

V terminologické oblasti se nejčastěji užívají ekvivalenty *data*, údaje. Tyto dva termíny jsou plně synonymní, a tedy i vzájemně zaměnitelné. Jeden je původu cizího, druhý původu domácího. Jde tedy o nejběžnější typ synonymie v rámci terminologie. Vždy přitom záleží na úzu příslušného oboru nebo oblasti, který z obou termínů bude považován za preferovaný, popř. výhradní.

V terminologických souslovích se někdy ustálilo napříč obory pouze jedno z obou synonym, zatímco jinde stále funguje synonymie – např.: *binary data* → binární data; *generated data* → generovaná data; *interchange of data* → výměna dat; *personal data* → osobní údaje, osobní data; *data validation* → validace údajů; *terminological data* → terminologické údaje, terminologická data; *data processing* → zpracování dat, zpracování údajů. Uvedené ekvivalenty však nelze absolutizovat, protože zde stále dochází ke značnému posunu významu, často nejen z důvodů systémových, ale především v důsledku mechanického překladu. Anglické **data** velmi často funguje také jako **přídavné jméno**, tj. datový – např. *data communication* → datová komunikace; *data element* → datový prvek; *data field* → datové pole; *data link* → datový spoj.

Skloňování v češtině

Podstatné jméno *datum* je středního rodu a skloňuje se podle vzoru „město“. Toto skloňování má však jisté specifikum. Stejně jako u dalších slov latinského původu zakončených na *-um* (album, centrum, kvantum, maximum, minimum, plénum, specifikum, spektrum atd.) se s výjimkou 1. a 4. pádu jednotného čísla odsouvá koncové *-um*.

Náležitě (spisovně) skloňování vypadá následovně:

Pád	Jednotné číslo	Množné číslo
1.	datum	data
2.	data	dat
3.	datu	datům
4.	datum	data
6.	datu	datech
7.	datem	daty

Užívání tohoto podstatného jména v mužském rodě („*ten datum*“) se považuje nejen za nespisovné, a tedy nesprávné, ale také za nekultivované.

Do spisovného vyjadřování nepatří ani připojování pádových koncovek k nezkrácenému základu, tj. podoby jako „*k datumu, s datumem, datumy, k datumům, o datumech*“ atd. Zástupci některých oborů (především výpočetní techniky) připojování pádových koncovek k nezkrácenému základu obhajují a argumentují tím, že rozdílným způsobem skloňování lze od sebe odlišit označování časových údajů na straně jedné a informačních údajů na straně druhé – tj. v jejich podání „*kalendářních datumů*“ a počítačových *dat*. Neberou však při tom příliš v úvahu, že podstatné jméno **data** s významem „soubor informací“ se užívá pouze v množném čísle (jde o tzv. plurale tantum), zatímco pokud jde

o kalendářní **datum**, výrazně převažuje jeho užívání v čísle jednotném (a ve svém vlastním oboru by nebyli ochotni připustit podobu „*datumy*“!).

Tam, kde by mohlo dojít k záměně významů v množném čísle, lze vždy problémům předejít vhodnou stylizací, popř. užitím synonymního pojmenování (údaje apod.). Podobná konstelace navíc bývá spíše ojedinělá a primárně jde většinou o problém formulační (stylistický), nikoliv o záležitost skloňování (morfologickou), která by nutně vyžadovala systémové změny.

Ve spisovném jazyce se zakončení *-um* odsouvá také při odvozování slov. Náležitě podoby tedy jsou *datový, datovaný, nedatovaný; datovací; datově; datovat, antedatovat* (nikoliv často chybně používané „*antidatovat*“!), *postdatovat* atd. (nikoliv „*datumový, datumovaný, datumovací, datumově, datumovat*“ atd.).

PhDr. Věra Vlková,
Odbor standardizace,
Česká agentura pro standardizaci

NABÍZÍME PRONÁJEM KONFERENČNÍCH PROSTOR V CENTRU PRAHY

6 000 Kč / den

4 000 Kč / půlden (max. 6 hod.)

Kapacita max. 22 osob

Klimatizované prostory

Konferenční místnost

DIVIŠ

5 000 Kč / den

3 000 Kč / půlden (max. 6 hod.)

Kapacita max. 20 osob

Klimatizované prostory

Konferenční místnost

KAPLAN

8 000 Kč / den

6 000 Kč / půlden (max. 6 hod.)

Kapacita max. 55 osob

Klimatizované prostory

Konferenční místnost

LIST

Objednávejte na telefonu 221 802 256 nebo prostřednictvím online formuláře na www.agentura-cas.cz.
Ceny jsou uváděny bez DPH.

Ceník inzerce

Magazín ČAS

Technická specifikace

Formát:	160 × 226 mm
Papír obálka:	200–300 g/m ² lesklá křída
Papír vnitřní strany:	120–150 g/m ² matná křída
Vazba:	V2
Frekvence:	4x ročně

Plošná barevná inzerce

Formáty inzerce uvnitř magazínu

Formát	Rozměr	Cena
Celá strana	160 × 226 mm	18 000 Kč
1/2 strany	160 × 113 mm	9 000 Kč
1/4 strany	80 × 113 mm	4 500 Kč

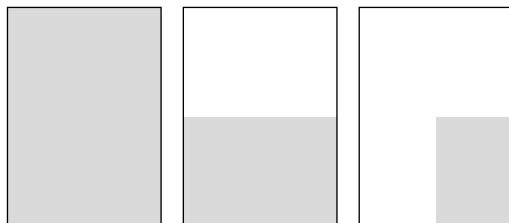
Barevná zadní obálka magazínu

Rozměr	Cena
160 × 180 mm	25 000 Kč

Vkládaná inzerce

Formát	Rozměr	Cena
Celá strana	160 × 226 mm	6 000 Kč
1/2 strany	160 × 113 mm	4 000 Kč

Ceny inzerce jsou uvedeny bez DPH

1/1

1/2

1/4

Slevy při opakovaném uveřejňování reklamy

2 × 15% 3 × 20% 4 × 25%

Grafické zpracování inzerátu, včetně úpravy barevných předloh

20 % z ceny inzerátu

Podklady

Hotová inzerce: tiskové PDF, včetně spadů a ořezových značek.

Podklady pro vytvoření inzerce: textové podklady ve formátu DOC, obrazové podklady v tiskové kvalitě (rozlišení na 300 dpi) ve formátech PSD, JPEG, TIF a EPS, loga v křivkách (EPS, AI, PDF).

Aktuální informace v oblasti
standardizace

MAGAZÍN ČAS

www.magazin-cas.cz